

Jord- och skogsbruks-
ministeriet

Gränsälvsoverenskommelse mellan Finland och Sverige

Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2024:21

Gränsälvsoverenskommelse mellan Finland och Sverige

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet Helsingfors 2024

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Jord- och skogsbruksministeriet
CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-366-724-2
ISSN pdf: 1797-397X

ISBN tryckt: 978-952-366-720-4
ISSN tryckt: 1238-2531

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2024

Tryckeri: Grano Oy, 2024

Gränsälvsöverenskommelse mellan Finland och Sverige

Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2024:21

Utgivare Jord- och skogsbruksministeriet

Utarbetad av Jord- och skogsbruksministeriet
Språk svenska

Sidantal 89

Referat

Gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige omfattar Torne älvs internationella avrinningsområde. De största älvarna i området är Torne älv och dess biflöde Muonio älv. Syftet med överenskommelsen är att trygga en jämlik användning av gränsälvarna, förebygga översvämnings- och miljöolyckor, samordna planerna och åtgärderna för vattenförvaltningen och främja samarbetet i vatten- och fiskefrågor. Gränsälvscommissionen är ett samarbetsorgan mellan Finland och Sverige som utvecklar och främjar målen i gränsälvsöverenskommelsen och samarbetet mellan myndigheterna i båda länderna kring gränsvattendraget.

Det huvudsakliga syftet med den finsk-svenska gränsälvsöverenskommelsen, som uppdaterades 2010, är att trygga en jämlik användning av gränsälvarna, att förebygga översvämnings- och miljöolyckor, att samordna de program, planer och åtgärder som behövs för att uppnå de mål som bestämts för vattnets kvalitet och vattnets hållbara nyttjande och att främja samarbetet i vatten- och fiskefrågor. Särskild vikt fästs vid kvalitetsmålen för yt- och grundvatten och vid hållbart nyttjande av vattenresurserna och fiskbestånden. Torne älvs fiskestadga utgör en väsentlig del av gränsälvsöverenskommelsen. Den nya överenskommelsen har varit framgångsrik. Torne älv producerar i dag merparten av laxynglen i Östersjön och möjliggör också ett betydande fiske i själva älven.

Nyckelord Gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige, internationella överenskommelser, lagstiftning, vattenförvaltning

ISBN PDF 978-952-366-724-2

ISBN tryckt 978-952-366-720-4

ISSN PDF 1797-397X

ISSN tryckt 1238-2531

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-724-2>

Rajajokisopimus Suomen ja Ruotsin välillä

Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2024:21

Julkaisija

Maa- ja metsätalousministeriö

Yhteisötekijä

Maa- ja metsätalousministeriö

Kieli

ruotsi

Sivumäärä

89

Tiivistelmä

Suomen ja Ruotsin välinen rajajokisopimus kattaa Tornionjoen kansainvälisen vesistöalueen. Alueen suurimmat joet ovat Tornionjoki ja sen sivujoki Muonionjoki. Sopimuksen tarkoitus on turvata rajajokien tasapuolinen käyttö, torjua tulva- ja ympäristövahinkoja, sovittaa yhteen vesienhoidon suunnitelmat ja toimenpiteet sekä edistää yhteistyötä vesi- ja kalastusasioissa. Rajajokikomissio on Suomen ja Ruotsin välinen yhteistyöelin, joka kehittää ja edistää rajajokisopimuksen tavoitteita sekä molempien maiden viranomaisten yhteistyötä rajavesistössä.

Vuonna 2010 päivitetyn suomalais-ruotsalainen rajajokisopimuksen päätavoitteita on rajajokien tasapuolisen käytön turvaaminen, tulva- ja ympäristövahinkojen torjuminen, vesien tilan ja kestävän käytön tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien toimien yhteensovittaminen sekä vesi- ja kalastusasioissa tehtävän yhteistyön edistämisen. Erityistä huomiota kiinnitetään pinta- ja pohjavesien tilatavoitteiden saavuttamiseen sekä vesivarojen sekä kalakantojen kestävään käyttöön. Tornionjoen kalastussääntö on olennainen osa rajajokisopimusta. Uusi sopimus on ollut menestyksekkäs ja nykyisin Tornionjoki tuottaa valtaosan Itämeren lohien poikastuotannosta ja mahdollistaa myös merkittävän kalastuksen itse joessa.

Asiasanat

Rajajokisopimus Suomen ja Ruotsin välillä, kansainväliset sopimukset, lainsäädäntö, vesihallinto

ISBN PDF

978-952-366-724-2

ISSN PDF

1797-397X

ISBN painettu

978-952-366-720-4

ISSN painettu

1238-2531

Julkaisun osoite

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-724-2>

Agreement between Finland and Sweden Concerning Transboundary Rivers

Publications of the Ministry of Agriculture and Forestry 2024:21

Publisher Ministry of Agriculture and Forestry

Group author Ministry of Agriculture and Forestry
Language Swedish **Pages** 89

Abstract

The Agreement between Finland and Sweden Concerning Transboundary Rivers covers the international waters of the River Tornionjoki river basin. The largest rivers in the area are the River Tornionjoki and the River Muonionjoki. The purpose of the Agreement is to secure equal opportunities to use transboundary rivers, prevent flood and environmental damages, reconcile the programmes, plans and measures in the water management area, and promote collaboration between the two states in water and fisheries issues. The Finnish-Swedish Transboundary River Commission is a cooperation body between Finland and Sweden, which develops and promotes the objectives of the Agreement and cooperation among the authorities of the two states in the transboundary rivers.

The main objectives of the Agreement between Finland and Sweden Concerning Transboundary Rivers updated in 2010 are to secure equal opportunities to use the transboundary rivers, prevent flood and environmental damages, reconcile the measures for reaching the objectives set for the status and sustainable use of waters, and promote collaboration in water and fisheries issues. Special attention is paid to reaching the objectives for the status of surface waters and groundwater and to the sustainable use of water resources and sustainable exploitation of fish stocks. The Fishing Rule for the River Tornionjoki Fishing District is an integral part of the Agreement. The new Agreement has been successful. Today, the River Tornionjoki accounts for the main part of the juvenile production of the Baltic Sea salmon, and also enables significant fishing effort in the river itself.

Keywords Agreement between Finland and Sweden Concerning Transboundary Rivers, international agreements, legislation, water administration

ISBN PDF 978-952-366-724-2 **ISSN PDF** 1797-397X
ISBN printed 978-952-366-720-4 **ISSN printed** 1238-2531

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-724-2>

Innehåll

Förord	7
Inledning	9
Gränsälvsöverenskommelse mellan Finland och Sverige	11
Allmänna bestämmelser.....	11
Samarbete	14
Mellanstatligt samarbetsorgan	14
Gränsöverskridande verkningar	17
Bestämmelser om fiske.....	20
Slutbestämmelser	22
Bilaga: Administrativ stadga för Finsk-svenska gränsälvscommissionen	25
Bilaga: Fiskestadga för torneälvens fiskeområde	28
Allmänna bestämmelser.....	28
Fångstredskap, fisketider och minimimått.....	30
Särskilda bestämmelser för spöfiske och fiske med håv.....	35
Övriga bestämmelser	36
Bilaga: Fiskestadgans tillämpningsområde och fredningszoner i havet	39
Tillämpningsområdets avgränsning i havet	39
Fredningszoner.....	40
Bilaga: Fångstplatser	44
Gränsälvsöverenskommelse – Motivering	46
Allmänna bestämmelser.....	46
Samarbete	49
Mellanstatligt samarbetsorgan	51
Gränsöverskridande verkningar	55
Bestämmelser om fiske.....	61
Slutbestämmelser	64
Administrativ stadga	66
Fiskestadga	67
Lag om sättande i kraft av gränsälvsöverenskommelse	84
Republikens presidents förordning om sättande i kraft av gränsälvsöverenskommelse	86

FÖRORD

Gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige tillämpas på Torne älvs, Muonioälvens och Könkämä älvens avrinningsområde i Torne älvs, Muonioälvens och Könkämäälvens vattendrag, som omfattar sammanlagt cirka 40 000 km². Älvarna börjar i Sveriges, Norges och Finlands fjällområden och mynnar ut i Bottniska viken vid dubbelstaden Torneå och Haparanda.

Syftet med överenskommelsen är att trygga möjligheterna till en jämlik användning av vattendraget på ett sätt som främjar gränsregionens intressen. Staterna har kommit överens om förebyggande av översvämnings- och miljöolyckor, samordning av planerna för vattenförvaltningen förvaltningsplanerna och ett allmänt främjande av samarbetet i vatten- och fiskefrågor.

Det samarbetsorgan som inrättats genom överenskommelsen, gränsälvskommissionen, består av ledamöter som nominerats av de regionala vattenmyndigheterna i båda staterna och kommunerna i avrinningsområdet. Den regionala representativiteten gör det möjligt att identifiera frågor som är viktiga för regionen och att bedriva verksamhet som anknyter till regionen.

Kommissionen utvecklar och främjar samarbetet inom avrinningsområdet och säkerställer informationsgången i frågor som omfattas av överenskommelsen. Samarbetet kring gränsälven är en skyldighet, men också en möjlighet. Genomförandet av gränsälvsöverenskommelsen erbjuder en möjlighet att dela resurser, information och teknik för att främja hållbara lösningar. Vidgränsälvarna kan man planera skötseln och användningen av vattendraget och hanteringen av översvämningsrisker så att områdets välfärd främjas oberoende av i vilken stat man befinner sig i eller agerar inom.

Torne älvs internationella avrinningsområde ligger i Meänmaa, i Tornedalen mellan Finland och Sverige samt inom samernas hembygdsområde, Sápmi, på den svenska sidan och i Finland på området för Enontekis kommun. I området talas finska, svenska, meänkieli och nordsamiska. Gränsälven, som även kallas Väylä, erbjuder många olika möjligheter till rekreation och utkomst samt ett unikt landskap och en unik natur. Älven representerar också den rotfasta kulturen. Ett exempel på detta är håvfiske, en fors fisketradition som för närvarande är på väg att tas upp på Unescos lista över immateriella kulturarv, som ett gemensamt förslag från staterna.

Det gränsöverskridande samarbetet inom det internationella avrinningsområdet är nödvändigt. Staternas gemensamma mål är en hållbar användning och vård av vattendraget. Särskild uppmärksamhet fästs vid fiskebeståndet. En väsentlig del av gränsälvsöverenskommelsen är Torne älvs fiskestadga, av vilken framgår bland annat fisketider och fiskebegränsningar samt tillåtna fångstredskap och minimimått.

Torne älvs lax har under det senaste årtiondet varit en framgångssaga. Vattendraget har gett god fångst och möjliggjort ett betydande fiske i älven. De senaste åren har för laxens del varit svagare, vilket understryker behovet av att värna om det gemensamma gränsvattendraget.

Omvärlden har förändrats mycket sedan överenskommelsen undertecknades. Till exempel projektverksamheten i anslutning till gruvor och energiproduktion har ökat i regionen, och klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald har som fenomen ställts i fokus för verksamheten. Ovannämnda omständigheter framhäver behovet av samarbete inom hela tillämpningsområdet för överenskommelsen. I detta sammanhang kan man nämna de gemensamma åtgärderna som städerna Torneå och Haparanda har vidtagit för att hantera översvämningens riskerna och på så sätt anpassa sig till klimatförändringen.

Det har blivit uppenbart att man bör sträva efter att minska den mänskliga verksamhetens inverkan på vattendragen och avhjälpa de skador som orsakats. På avrinningsområdet har man inlett projektet Triwa LIFE som syftar till att restaurera vattennaturen. Avrinningsområdet är stort och likaså är målen för projektet omfattande. Genom projektet, som pågår fram till 2030, ska man bland annat frigöra mer än 3 000 kilometer vattenleder för vandrande vattenorganismer.

Detta projekt, som genomförs i samarbete mellan flera svenska och finländska aktörer, är viktigt med tanke på genomförandet av både internationella och nationella mål. Det är också viktigt att de åtgärder som vidtas inom projektet har fått ett mycket positivt mottagande i regionen.

Gränsälvsöverenskommelsen har varit i kraft i 14 år. De gångna åren har visat att överenskommelsen behövs, men också att överenskommelsen och tillämpningen av den måste följa med sin tid och ändras i takt med föränderliga behov. Gränsflodkommissionen är en central aktör i det gränsöverskridande samarbetet, men som en ensam aktör är dess krafter begränsade. För att vi ska kunna trygga en hållbar användning av det unika vattendraget i framtiden krävs det ett omfattande samarbete som är oberoende av gränser och som sträcker sig från älvarnas källflöden till havet.

Timo Jokelainen
Ordförande för finsk-svenska gränsälvscommissionen

Inledning

Gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige trädde i kraft 1.10.2010. Överenskommelsen ersätter den tidigare överenskommelsen från år 1971. Syftet med överenskommelsen är att främja det gränsövergripande samarbetet i vatten- och fiskefrågor. Målet med samarbetet är att trygga möjligheterna till en jämlik användning av gränsälvarna på ett sätt som bevakar gränsbygdens intressen. Avsikten är också att bekämpa översvämnings- och miljöskador.

Den nya överenskommelsen skapar förutsättningar för att genomföra ramdirektivet för vatten och översvämningsdirektivet inom Torne-Muonio älvs avrinningsområde. Genom överenskommelsen anlägger man ett internationellt vattenförvaltningsområde mellan Finland och Sverige inom Torne älvs avrinningsområde och inrättar en finsk-svensk gränsälvskommission. Kommissionen arbetar tillsammans med avrinningsområdets kommuner, näringsutövare, myndigheter och andra aktörer.

ett av målen för revideringen av gränsälvsöverenskommelsen har varit att i vattentillståndsärenden skapa förutsättningar för sökande av ändring i tillståndsbeslut som gäller åtgärder som utförs i Torne älvs avrinningsområde. Enligt överenskommelsen ska de lagbestämmelser som tillämpas på Torne älvs vattendrag och tillståndsmyndigheterna bestämmas utifrån de båda ländernas nationella lagstiftning. Områdets invånare får emellertid breda möjligheter att också delta i processer som gäller vattenfrågor på andra sidan gränsen.

När det gäller fisket var målet med revidering av gränsälvsöverenskommelsen att ordna fisket i Torne älvs fiskeområde enligt principen för hållbart nyttjande så att yngelproduktionen hos Torne älvs lax ligger på en maximalt hållbar nivå. Fiskestadgan, som utgör en integrerad del av gränsälvsöverenskommelsen, innehåller bestämmelser om bland annat fredningszoner, fredningstider, minimimått samt fångstredskap och användningen av dem. De myndigheter som den finska och svenska regeringen har utsett, diskuterar årligen behovet av att göra undantag från fiskestadgans bestämmelser. Behovet uppskattas utifrån fiskbeståndens utveckling och kan gälla till exempel tillåtna fisketider.

Denna publikation innehåller texten i gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige samt motiveringarna, som beskriver innehållet i överenskommelsens artiklar, för regeringens proposition till riksdagen med förslag till godkännande av gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige (RP 264/2009). I publikationen ingår också de nationella författningarna, dvs. Lagen och förordningen av republikens president som sätter överenskommelsen i kraft i Finland.

Gränsälvsoverenskommelse mellan Finland och Sverige

Republiken Finland och Konungariket Sverige, i det följande parterna, som önskar ersätta 1971 års gränsälvsoverenskommelse mellan Finland och Sverige med en ny överenskommelse,

- som beaktar 1810 års gränsregleringstraktat,
- som beaktar den internationella vattenrättens principer,
- som beaktar 1992 års konvention om gränsöverskridande vattendrag och dess protokoll om vatten och hälsa och 1992 års konvention om skydd av Östersjöområdets marina miljö,
- som beaktar europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område och de europeiska gemenskapernas övriga relevanta lagstiftning,
- som beaktar artikel 66 i Förenta nationernas havsrätts konvention av år 1982 samt 1992 års konvention om biologisk mångfald, har kommit överens om följande:

Allmänna bestämmelser

Artikel 1 Geografiskt tillämpningsområde

- 1) Överenskommelsen är tillämplig på följande vattendrags och sjöars avrinningsområden.
 - a) Könkämäälven och Muonioälven samt den del av Torneälven och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Finland och Sverige löper (gränsälvarna),
 - b) de vattendrag som är sidogrenar till eller utmynnar i gränsälvarna, och
 - c) Torneälvens mynningsgrenar.

- 2) Överenskommelsen är tillämplig på följande kustvattenområden (kustvattenområdena)
 - d) den del av Bottenviken inom det svenska kustvattenområdet, vars gräns följer en linje dragen från fastlandet vid halvön Patokaris sydspets via Skomakarens östra strand, Stora Hepokaris nordspets och söderut parallellt med riksgränsen till en punkt en sjömil utanför baslinjen, för att sedan på detta avstånd följa baslinjen österut fram till riksgränsen, samt
 - e) den del av Bottenviken inom det finska kustvattenområdet, vars gräns följer meridianen 24°20,2' till Torneå kommuns gräns med Kemi och går vidare längs kommungränsen sydväst ända fram till riksgränsen, med undantag av ön Iso-Huituri.
- 3) De områden som anges i punkterna 1 och 2 bildar ett finsk-svenskt avrinningsdistrikt (avrinningsdistriktet). avrinningsdistriktets huvudsakliga geografiska omfattning illustreras av den bilagda kartan.
- 4) För fiske gäller ett särskilt tillämpningsområde som definieras i artikel 23.

Artikel 2 Syfte

- 1) Överenskommelsens syfte är att
 - a) i avrinningsdistriktet trygga möjligheterna för båda parterna till skäligt nyttjande av gränsälvarna på ett sätt som främjar gränsregionens intressen,
 - b) förebygga översvämnings- och miljöolyckor,
 - c) samordna de program, planer och åtgärder i avrinningsdistriktet som behövs för att uppnå de mål som bestäms för vattnets kvalitet och vattnets hållbara nyttjande, med iakttagande av de internationella åtaganden och den gemenskapsrätt som parterna är bundna av, samt
 - d) i övrigt främja samarbetet mellan parterna i vatten- och fiskefrågor.

- 2) Särskild vikt ska fästas vid
 - a) att uppnå gemensamma kvalitetsmål för yt- och grundvatten,
 - b) naturvård, kulturmiljövård och miljöskydd,
 - c) hållbart nyttjande av vattenresurserna, samt
 - d) skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden.
- 3) För att skapa förutsättningar för ett sådant samarbete som behövs för att uppnå denna överenskommelses syfte ska ett mellanstatligt samarbetsorgan inrättas.

Artikel 3 Rätt till vattnet och vattenområdena i gränsälvarna

- 1) Vardera part har lika rätt till vattnet i gränsälvarna med sidogrenar, även i det fall mer vatten strömmar genom den ena partens territorium än genom den andra partens. Den rätt till vattnet som enskild kan grunda på dom, urminnes hävd eller annan särskild rättsgrund ändras inte härigenom.
- 2) Den som äger eller har nyttjanderätt till strand vid en gränsälv får oberoende av riksgränsen nyttja vattenområdet utanför stranden för mindre anordning, såsom brygga eller båthus.
- 3) Var och en har rätt att nyttja vatten och is ur gränsälvarna för husbehov och likartade ändamål.
- 4) Var och en har rätt att färdas fritt i gränsälvarna.
- 5) Nyttjande enligt punkterna 2–4 i denna artikel ska ske med iakttagande av nationella regelsystem och får inte medföra nämnvärd olägenhet för enskilda eller allmänna intressen. Nyttjandet får inte försvåra fisket.

Samarbete

Artikel 4 Gemensamma program och planer

Parternas myndigheter ska samverka sinsemellan och ha som målsättning att upprätta gemensamma program och planer för att uppfylla överenskommelsens syfte enligt artikel 2 punkt 1.

Artikel 5 Kvalitetsmål för vattenmiljön i gränsälvarna

De nationella kvalitetsmålen för vattenmiljön i gränsälvarna ska samordnas så långt som möjligt mellan parterna.

Artikel 6 Förebyggande av översvämningsskador

I syfte att bistå den andra partens myndigheter får företrädare för de myndigheter som deltar i översvämningssjukvård överskrida riksgränsen när det är nödvändigt att vidta praktiska åtgärder för att avvärja överhängande risk för översvämningsskador vid gränsälvarna. Detta ska föregås av samtycke av den myndighet som den andra parten har utsett.

Artikel 7 Övervakning av vattenföringen

Parterna ska fortlöpande övervaka vattenföringen där Tarendöälven lämnar Torneälven. Övervakningsdata ska lämnas till det mellanstatliga samarbetsorganet.

Mellanstatligt samarbetsorgan

Artikel 8 Finsk-svenska gränsälvskommisionen

- 1) Parterna upprättar härmed ett mellanstatligt samarbetsorgan, Finsk-svenska gränsälvskommisionen (kommisionen), för att fullgöra uppgifter enligt denna överenskommelse.
- 2) Kommisionen ska ha sådan juridisk kapacitet i de båda länderna att den kan fullgöra sina uppgifter.
- 3) Stadgan med administrativa bestämmelser för kommissionen (stadgan) ska utgöra en integrerad del av överenskommelsen.

Artikel 9 Sammansättning

- 1) Vardera part ska utse tre ledamöter för viss tid till kommissionen, varav en ledamot från en statlig myndighet med ansvar för vattenfrågor och en från en kommun som ligger inom överenskommelsens tillämpningsområde, samt för varje ledamot en eller flera suppleanter.
- 2) Ordförandeskapet i kommissionen ska växla mellan parterna kalenderårsvis. Ordförande ska utses av den part som innehar ordförandeskapet och den andra parten ska utse vice ordförande. Båda ska vara ledamöter av kommissionen.
- 3) Vardera part får utse högst tre ordinarie sakkunniga att biträda kommissionen. Kommissionen kan även anlita andra sakkunniga.

Artikel 10 Uppgifter

- 1) Kommissionen ska i enlighet med bestämmelserna i denna överenskommelse
 - a) utveckla samarbetet mellan parterna i avrinningsdistriktet,
 - b) främja samverkan mellan parternas myndigheter med avsikt att samordna de program, planer och åtgärder vars syfte är att uppnå kvalitetsmålen för vattenmiljön och att följa vattenstatusen,
 - c) främja samordningen av parternas myndigheters och kommuners arbete med planer för att förebygga översvämnings- och miljöolyckor i gränsälvarna,
 - d) främja samordningen av parternas myndigheters och kommuners arbete med naturskyddsplaner för gränsälvarna,
 - e) ansvara för att gemensam information ges och att gemensamma informationsmöten hålls om de program och planer som anges i denna artikel, samt
 - f) antingen tillstyrka eller avstyrka förslag till program och planer för avrinningsdistriktet.
- 2) Kommissionen ska följa tillämpningen av denna överenskommelse och praxis i tillståndsärenden samt uppmärksamma parterna på behov av ändringar i överenskommelsen.

Artikel 11 Befogenheter

- 1) Kommissionen har, i frågor som hör till vatten- eller miljölagstiftningen och som kan påverka gränsälvarnas eller kustvattenområdenas status eller nyttjande, för verksamheter inom avrinningsdistriktet rätt att
 - a) yttra sig i tillståndsärenden,
 - b) överklaga beslut i tillståndsärenden, och
 - c) göra en framställan om rättelse, i enlighet med nationell lagstiftning, av överträdelse av ett tillståndsbeslut eller lag eller bestämmelse grundad på lag.
- 2) Kommissionen har rätt att komma med förslag och avge utlåtanden i andra ärenden som rör vattenfrågor i avrinningsdistriktet.
- 3) Kommissionen har rätt att ge sitt utlåtande innan beslut fattas om föreskrifter om fiske och om undantag från bestämmelser om fiske.

Artikel 12 Rätt till information

- 1) Myndigheter som upprättar sådana program och planer som avses i artikel 4 ska löpande hålla kommissionen underrättad om sitt arbete.
- 2) Kommissionen ska få information om sådana ärenden och beslut som den har rätt att yttra sig i eller överklaga så att den kan utöva sina befogenheter enligt artikel 11.
- 3) Domstolar och myndigheter ska på begäran lämna kommissionen all tillgänglig information som den behöver för att fullgöra sina uppgifter.

Artikel 13 Offentlighet

- 1) Envar har rätt att ta del av handlingar som finns hos kommissionen i enlighet med punkt 2 och 3 nedan.
- 2) När någon hos kommissionen begär att få ta del av handling som kommit in från myndighet i Finland eller Sverige ska frågan om utlämnande prövas av den myndighet som lämnat in handlingen enligt den lagstiftning som gäller för myndigheten. Det ankommer på kommissionen att genast underrätta myndigheten om en sådan begäran.
- 3) Fråga om utlämnande av annan handling som finns hos kommissionen, inklusive sådana handlingar som avses i artikel 34 punkt 7, ska prövas av den bevakningsmyndighet som anges i artikel 17 punkt 1 i det land och enligt den lagstiftning som gäller där kommissionen har sitt kansli. Kommissionen ska härvid genast sända handlingen i fråga och begäran till bevakningsmyndigheten för prövning.

Artikel 14 Kostnader

Kostnaderna för kommissionens verksamhet ska ersättas till lika delar av parterna. Närmare bestämmelser finns i stadgan.

Gränsöverskridande verkningar

Artikel 15 Överenskommelsens förhållande till den nordiska miljöskyddskonventionen

- 1) För verksamhet eller åtgärd i avrinningsdistriktet som kan orsaka gränsöverskridande verkningar på vattnens status eller för deras nyttjande ska bestämmelserna i artikel 16–21 i denna överenskommelse tillämpas i stället för bestämmelserna i miljöskyddskonventionen mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige av den 19 februari 1974.
- 2) I ärenden enligt punkt 1 ska även andra gränsöverskridande verkningar än de som gäller vattnens status eller nyttjande behandlas i samma ordning.

Artikel 16 Likabehandling

- 1) När en domstol eller myndighet i det ena landet prövar en fråga om tillåtlighet eller tillstånd till verksamhet eller åtgärd som avses i artikel 15 ska verkningar som verksamheten eller åtgärden medför eller kan medföra på den andra partens territorium beaktas på samma sätt som motsvarande verkningar i det egna landet.
- 2) Den som berörs eller kan beröras av verkningar från sådan verksamhet eller åtgärd som avses i artikel 15 och som bedrivs eller ska bedrivas i det andra landet, ska hos dom stolar och myndigheter tillerkännas samma rättigheter som sakägare i det land där verksamheten eller åtgärden bedrivs eller ska bedrivas.
- 3) Det som anges i punkt 2 gäller på motsvarande sätt beträffande talan om ersättning för skada på grund av verksamheten eller åtgärden.
- 4) Annan än den som avses i punkt 2 och som enligt reglerna i det ena landet har rätt att föra talan eller yttra sig i ärende som avses i artikel 15 ska ha motsvarande rätt i det andra landet i enlighet med det landets lagstiftning som gäller för jämförbara subjekt.

Artikel 17 Bevakning av allmänna intressen

- 1) Respektive part ska utse en bevakningsmyndighet som vid den andra partens tillståndsgivande domstol eller myndighet ska bevaka de allmänna intressena i ärenden om verksamheter eller åtgärder enligt artikel 15.
- 2) För tillvaratagande av allmänna intressen har bevakningsmyndigheten rätt att begära kompletterande utredning samt att bli hörd av och föra talan eller överklaga hos den andra partens domstol eller myndighet, om myndighet eller någon annan företrädare för allmänna miljöintressen i det andra landet får bli hörd, föra talan eller överklaga i motsvarande ärenden.
- 3) Om bevakningsmyndigheten underrättar domstol eller myndighet hos den andra parten att uppgift som åligger bevakningsmyndigheten i visst ärende ska fullgöras av annan myndighet, gäller överenskommelsens bestämmelser i tillämpliga delar också denna myndighet.
- 4) Respektive bevakningsmyndighet ska bära de kostnader som uppstår hos denna vid tillämpningen av överenskommelsen.

Artikel 18 Information om tillståndsärenden

- 1) När en domstol eller myndighet i det ena landet får in ett ärende enligt artikel 16 punkt 1 ska domstolen eller myndigheten underrätta den andra partens bevakningsmyndighet. Denna bevakningsmyndighet ska ombesörja kungörelse och delgivning av ansökan och kallelse i det egna landet. Kungörelse och delgivning ska göras på samma sätt och i samma utsträckning som gäller för en motsvarande ansökan i det egna landet.
- 2) För information om domar och beslut gäller på motsvarande sätt vad som anges i punkt 1.

Artikel 19 Syn

Om det är nödvändigt att vid behandlingen av ett ärende enligt artikel 16 punkt 1 förrätta syn i det andra landet för att bedöma de gränsöverskridande verkningarna, får domstol eller myndighet förrätta sådan syn efter medgivande av och i samverkan med den andra partens bevakningsmyndighet. Vid sådan förrättning får bevakningsmyndigheten eller en av den utsedd expert närvara.

Artikel 20 Vattenverksamhet med väsentlig påverkan

I tillämpningsområdet enligt artikel 1 punkt 1 får inte meddelas tillstånd för vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverledning som väsentligt kan påverka vattenförhållandena i en gränsälv, utan föregående överläggningar mellan parterna. Dessa överläggningar ska vara ämnade att nå en lösning som är förenlig med överenskommelsens syfte.

Artikel 21 Samordnad handläggning

- 1) När någon söker tillstånd för en verksamhet eller åtgärd i en gränsälv som i båda länderna kräver tillstånd från en domstol eller myndighet, ska respektive parts domstol eller myndighet sträva efter att behandla ansökningarna samtidigt. Domstolen eller myndigheten ska informera den andra partens domstol eller myndighet om handläggningen av tillståndsärendet.
- 2) Domstolen eller myndigheten ska för kännedom sända domen eller beslutet i ärende som avses i punkt 1 till den andra partens domstol eller myndighet.

- 3) Domstolen eller myndigheten får inte förordna att tillståndet till en verksamhet eller åtgärd som avses i punkt 1 får tas i anspråk innan domen eller beslutet har vunnit laga kraft, såvida inte dom eller beslut i det andra landets tillståndsärende har vunnit laga kraft.

Artikel 22 Handlingarnas språk

I ärenden enligt artiklarna 16 och 21 ska tillståndsprövande domstol eller myndighet ansvara för att de som avses i artikel 16 under handläggningen ges tillräcklig information på finska och svenska. Vederbörande domstol eller myndighet ska svara för att sammanfattningar av tillståndsansökan och dom eller beslut finns tillgängliga på finska och svenska. Denna ska också svara för att ansökningshandlingarna i nödvändig utsträckning finns på finska och svenska.

Bestämmelser om fiske

Artikel 23 Det geografiska tillämpningsområdet

I detta avsnitt finns grundläggande bestämmelser om regleringen av fisket i följande vattenområden (Torneälvens fiskeområde):

- a) Könkämäälven och Muonioälven samt den del av Torneälven och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Finland och Sverige löper (gränsälvarna),
- b) de vattendrag som är sidogrenar till gränsälvarna, dock inte biflöden,
- c) Torneälvens mynningsgrenar, och
- d) den del av Bottenviken som ligger norr om och inom en linje från Haparanda hamn över Skomakarens nordostligaste punkt, Ylikaris östligaste punkt, Sarvenkatajas nordligaste punkt och därifrån i rakt östlig riktning till riksgränsen samt därifrån söderut längs riksgränsen till Torneå och Kemi kommungräns och vidare i nordostlig riktning längs kommungränsen till fastlandet.

Artikel 24 Fiskådra

- 1) I varje sådan förgrening av älven där fisken rör sig ska det på det djupaste stället löpa en fiskådra. Fiskådran utgör en tredjedel av vattendragets bredd, räknat vid normal låg vattenföring. en fiskådra som i enlighet med vederbörande stats lagar finns i vattendrag som rinner ut i älven, fortsätter med oförändrad bredd tills den når fiskådran i älven.
- 2) Fiskeredskap eller annan anordning får inte placeras eller användas så att fiskens gång i fiskådran kan hindras eller att fisken inte kommer dit eller inte kan röra sig där. Vid fiske med flytnät och kullenät i fiskådran måste minst hälften av ledens bredd vara fri. Om någon har särskild rätt att vid fiske stänga fiskådran består denna rätt.

Artikel 25 Närmare bestämmelser

- 1) Stadgan med bestämmelser om fisket inom Torneälvens fiskeområde (fiskestadgan) ska utgöra en integrerad del av överenskommelsen.
- 2) Parterna förbinder sig att för biflödena till Torneälvens fiskeområde införa nödvändiga bestämmelser och vidta nödvändiga åtgärder för att främja fiskbestånden.

Artikel 26 Bemyndigande

I fiskestadgan anges vilka myndigheter som ska förvalta fisket i fiskeområdet samt i vilken utsträckning de får meddela ytterligare föreskrifter om fisket och bevilja undantag från bestämmelserna i stadgan. Innan beslut fattas ska kommissionen beredas tillfälle att ge sitt utlåtande.

Artikel 27 Forskning och statistik rörande fiskbestånden

- 1) Parterna utför i samarbete forskning och uppföljning av fiskbestånden.
- 2) Parterna uppgör årligen gemensam statistik över fisket. För detta ändamål insamlas behövliga uppgifter om fångstandelar och fångstmängder för varje fiskesäsong.
- 3) Parternas behöriga myndigheter sammanställer uppgifterna enligt gemensamma förfaranden.

Artikel 28 Åtgärder för att skydda fiskbestånden mot sjukdomar m.m.

- 1) Parterna förbinder sig att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda fiskbestånden mot allvarliga smittsamma fisksjukdomar och för att förhindra inplantering av främmande fiskarter eller fiskstammar.
- 2) Parterna har en ömsesidig skyldighet att omedelbart meddela varandra om misstanke om eller konstaterande av förekomsten av allvarliga smittsamma fisksjukdomar.

Artikel 29 Brott mot fiskebestämmelserna

Bestämmelser om straff, beslag, förverkande, särskild rättsverkan och annan verkan av brott som gäller i respektive land tillämpas på brott mot bestämmelserna om fiske i denna överenskommelse och i fiskestadgan samt mot bestämmelser som givits med stöd av den på samma sätt som vid brott mot lagen i det land där brottet begåtts.

Slutbestämmelser

Artikel 30 Tvistelösning

- 1) Tvist mellan parterna om tolkningen eller tillämpningen av denna överenskommelse ska lösas genom förhandlingar eller på annat sätt som parterna enas om.
- 2) Förhandlingar ska inledas inom tre månader från den tidpunkt då den ena parten på diplomatisk väg till den andra parten framställt en begäran om förhandlingar.

Artikel 31 Översyn och ändringar

- 1) Parterna ska vid behov mötas för att se över överenskommelsens tillämpning. Möte ska hållas senast tre månader efter det att endera parten begärt det.
- 2) Denna överenskommelse med bilagor kan ändras genom överenskommelse mellan parterna. Ändringarna träder i kraft enligt bestämmelserna i artikel 35.

Artikel 32 Uppsägning

- 1) Vardera parten kan säga upp överenskommelsen genom skriftligt meddelande till den andra parten. Uppsägningen träder i kraft tolv månader efter det att meddelandet om uppsägning mottagits av den andra parten.
- 2) I händelse av uppsägning av denna överenskommelse ska parterna säkerställa att de kan uppfylla sina internationella förpliktelser i övrigt.

Artikel 33 Överenskommelser som upphävs

När denna överenskommelse träder i kraft ska följande överenskommelser upphöra att gälla.

- a) Överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Sverige om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar av den 17 februari 1949 samt
- b) Gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige av den 16 september 1971 (1971 års överenskommelse),
- c) avtalet mellan republiken Finland och Konungariket Sverige om inrättandet av ett gemensamt avrinningsdistrikt av den 3 oktober 2003.

Artikel 34 Övergångsbestämmelser

- 1) När denna överenskommelse träder i kraft ska de ärenden som är anhängiggjorda hos 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission överlämnas till domstol eller myndighet för handläggning.
- 2) I ärenden där kapitel 8 artikel 4 i 1971 års överenskommelse tillämpats när denna överenskommelse träder i kraft ska de materiella reglerna i 1971 års överenskommelse gälla. I övrigt ska nationella bestämmelser tillämpas.
- 3) Tillstånd som har meddelats med stöd av 1971 års överenskommelse ska fortsätta att gälla som om de var meddelade med stöd av nationell lagstiftning. Vid omprövning och tillsyn ska bestämmelserna i nationell lagstiftning tillämpas.

- 4) a) Den som bryter mot bestämmelser i tillstånd meddelade med stöd av 1971 års överenskommelse före ikraftträdandet av denna överenskommelse döms till ansvar enligt då gällande lag.

b) Den som bryter mot bestämmelser i tillstånd meddelade med stöd av 1971 års överenskommelse efter ikraftträdandet av denna överenskommelse döms till ansvar enligt gällande lag.
- 5) De medel som inluttit från försäljning av fiskekort enligt beslut av 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission ska överföras till närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket när denna överenskommelse träder i kraft.
- 6) Övriga tillgångar som innehas av 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission ska med avdrag för skulder överföras till kommissionen när denna överenskommelse träder i kraft. efter det att överenskommelsen har trätt i kraft ska avgifter till 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission fastställda i gällande tillståndsbeslut betalas till kommissionen.
- 7) De handlingar som finns hos 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission ska överlämnas till kommissionen.
- 8) Tillåtna nät som är i användning när denna överenskommelse träder i kraft och som inte uppfyller kraven i 8 § första stycket i fiskestadgan om redskapens konstruktion, får användas under tre år efter det att överenskommelsen har trätt i kraft.

Artikel 35 Ikraftträdande

Denna överenskommelse träder i kraft 30 dagar efter det att parterna på diplomatisk väg underrättat varandra om att nödvändiga konstitutionella krav för överenskommelsens ikraftträdande har tillgodosetts.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna överenskommelse i två exemplar på de finska och svenska språken, vilka båda äger lika giltighet.

Som skedde i Stockholm den 11 november 2009

För republiken Finland:

Alec Aalto

För Konungariket Sverige:

Åsa-Britt Karlsson

Bilaga: Administrativ stadga för Finsk-svenska gränsälvskommisionen

1 § Kansliet

Den Finsk-svenska gränsälvskommisionen ska ha sitt säte och sitt kansli på den ort i gränsbygden som parterna bestämmer. Kommisionen ska ha postadress i båda länderna.

Kansliet ska förvara kommissionens arkiv och diarium.

2 § Personal

Kommisionen ska ha en sekreterare. Den som anlitas som sekreterare ska ha högskoleexamen och behärska både finska och svenska. Vid behov kan en eller flera biträdande sekreterare anlitas.

Kommisionen kan anlita övrig personal.

Sekreteraren, biträdande sekreterare samt övrig personal ska anställas eller arvoderas av kommissionen. För anställningsförhållande gäller lagen i det land där kommissionen har sitt säte och sitt kansli.

3 § Beslutsfattande

Kommisionen är beslutför när samtliga sex ledamöter är närvarande. Vid skiljaktig mening ska omröstning förrättas. Vid omröstningen blir den mening gällande som minst fyra ledamöter, varav minst två från respektive land, förenar sig om.

Om kommissionen inte inom utsatt tid kan tillstyrka eller avstyrka sådana program och planer som avses i artikel 10 punkt 1 f) i överenskommelsen, ska kommissionen underrätta berörda myndigheter om detta och orsakerna härtill.

4 § Ordförandens, ledamöternas och sakkunnigas uppgifter

Ordföranden ska leda kommissionens arbete.

Kommissionens ledamöter och sakkunniga ska efter kallelse av ordföranden delta i kommissionens möten samt vid behov bistå i beredningen av ärenden med särskilda utredningar eller undersökningar inom sina respektive kompetensområden.

Om en ledamot har förhinder ska en suppleant fullgöra dennas uppgifter efter ordförandens kallelse.

5 § Sekreterares uppgifter

Sekreterare ska i enlighet med ordförandens instruktioner bistå i beredningen av ärenden, föra kommissionens protokoll och ansvara för kommissionens diarium, kallelser och andra utskick samt ansvara för förvaltningen av kommissionens penningmedel.

6 § Ersättningar och tjänstevillkor

Arvoden, ersättningar för resekostnader och traktamenten till kommissionens ledamöter och sakkunniga ska betalas av kommissionen. Parterna ska i samråd bestämma grunderna för arvodena.

Resekostnader och traktamenten för kommissionens ledamöter och sakkunniga ska ersättas i enlighet med de bestämmelser som gäller i ledamöternas och de sakkunnigas hemland.

Kommissionen ska fastställa löner och arvoden för sekreteraren, biträdande sekreterare och övrig personal samt avlöna dessa.

För övriga tjänstevillkor gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om statlig anställning i det land där kommissionen har sitt säte och sitt kansli.

7 § Budget och revision

Kommissionen ska senast den 1 mars varje år upprätta och till parterna överlämna ett förslag till budget för nästkommande kalenderår. Parterna ska samråda om budgetförslaget.

Parterna ska utbetala medel till kommissionen årligen senast den 15 januari.

Om revision bestämmer parterna gemensamt. revisionsberättelse och årsberättelse ska avges före den 1 februari varje år.

8 § Öppethållande och mottagning

Kansliet ska vara öppet för allmänheten.

Kommissionen ska bestämma öppethållningstiderna. Ordföranden, sekreteraren eller biträdande sekreterare ska, om inte giltigt skäl utgör hinder, vara anträffbara i kansliet under viss tid, minst en gång i veckan.

Kommissionen ska informera om sina öppethållningstider.

9 § Handlingarnas språk

Handlingar som lämnas in till kommissionen ska vara skrivna på ett språk som enskilda har rätt att använda i sin kommunikation med myndigheter i respektive land. Om det finns behov av att översätta handlingar ska kommissionen ansvara för det.

Kommissionen ska vid behov upprätta protokoll på svenska och finska.

10 § Arbetsordning

Kommissionen ska fastställa sin arbetsordning.

Bilaga: Fiskestadga för torneälvens fiskeområde

Allmänna bestämmelser

1 § Syfte

Denna fiskestadga utgör en integrerad del av gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige.

Fiske är tillåtet om det är skäligt med hänsyn till skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden i Torneälvens fiskeområde i såväl Finland som Sverige. Med hänsyn till ett skäligt nyttjande av gränsälvarna på ett sätt som främjar hela gränsregionens intressen, ska utgångspunkten vara att åstadkomma en rimlig och rättvis balans ur bestånds- och nyttjandesynpunkt mellan tillämpningsområdets sammantagna fiskeintressen.

Fiskestadgans bestämmelser samt beslut som har meddelats med stöd av denna stadga får inte innebära en tillämpning som står i strid med detta syfte och inte heller med Finlands och Sveriges internationella åtaganden i övrigt, särskilt europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik.

2 § Tillämpningsområde

Bestämmelserna i fiskestadgan tillämpas inom följande i artikel 23 i gränsälvsöverenskommelsen angivna vattenområden (Torneälvens fiskeområde):

- a) Könkämäälven och Muonioälven samt den del av Torneälven och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Finland och Sverige löper (gränsälvarna),
- b) de vattendrag som är sidogrenar till gränsälvarna, dock inte biflöden,
- c) Torneälvens mynningsgrenar, och

- d) den del av Bottenviken som ligger norr om och inom en linje från Haparanda hamn över Skomakarens nordostligaste punkt, Ylikaris östligaste punkt, Sarvenkatajas nordligaste punkt och därifrån i rakt östlig riktning till riksgränsen samt därifrån söderut längs riksgränsen till Torneå och Kemi kommungräns och vidare i nordostlig riktning längs kommungränsen till fastlandet. Koordinaterna för de brytningspunkter som avgränsar fiskeområdet anges i bilaga 1.

Med älvmrådet avses i denna stadga den del av Torneälvens fiskeområde som ligger norr om älvmynningen, bestämd som en rät linje dragen mellan spetsen av Helälä norra udde på den finska sidan och udden Virtakari på den svenska sidan samt norr om en rät linje dragen genom sydspetsen på Oxö och Palosaari. Med havsområdet avses den del av fiskeområdet som ligger söder om denna linje.

3 § Fredningszoner

I havsområdet ska det inom vardera statens vattenområde förutom den lagstadgade fiskådran också finnas fredningszoner. De utgörs av vattenområden som sträcker sig 200 meter åt båda sidorna från räta linjer, vilkas koordinater anges i bilaga 1.

Fiskeredskap eller andra anordningar får inte placeras eller användas så att fiskens gång i fredningszonen kan hindras eller att fisken inte kan komma dit eller inte kan röra sig där. allt slags fiske med storryssjor, redskap försedda med botten samt kroknät och andra redskap för fångst av lax eller öring är förbjudet i den del av havet som avgränsas av älvmynningen och en linje dragen från södra stranden av Salmenlahti mynning via de södra uddarna av Kraaseli och Tirro, över Sellö nordvästra spets till Pirikkiö nordvästra udde.

4 § Definitioner

I denna stadga avses med

- 1) fast redskap: redskap med ledarm, såsom laxfällor och storryssjor, avsedda att användas på samma ställe under minst två dygn,
- 2) småryssja: en till botten nedtyngd ryssja med en båghöjd lägre än 1,0 meter och där ingen del är högre än 1,5 meter,

- 3) förankrade nät: nät som med ankare, tyngder eller sin egen vikt sätts på eller förankras vid eller ovanför botten och som inte driver med vattnet,
- 4) flytnät: nät som driver med strömmen,
- 5) kullenät (kolknot): not som är fäst vid båt,
- 6) drag: konstgjorda beten, wobblers, flugor eller därmed jämförbara lockmedel, som är försedda med krokar och som med sina rörelser, färger eller former lockar fisken att hugga,
- 7) handredskap: spö, pilk och liknande rörliga redskap som är utrustade med lina och drag eller krok, samt
- 8) naturliga beten: levande eller avlivade beten och luktpreparat.

5 § Fiskevårdsavgift

I den mån fiskevårdsavgift ska betalas enligt nationell lagstiftning i det land där fisket bedrivs, ska sådan avgift betalas i enlighet med den lagstiftningen.

Vid fiske med drag från båt, och om avgift ska utgå enligt första stycket, ska sådan avgift betalas även för den som ror båten i fråga.

Fångstredskap, fisketider och minimimått

6 § Tillåtna fångstredskap

Vid fiske efter lax och öring får endast följande redskap användas:

- 1) Fasta redskap i havsområdet,
- 2) flytnät och kullenät i älvområdet på fångstplatser enligt bilaga 2,
- 3) spö och drag, och
- 4) håv på fångstplatser enligt bilaga 2.

Vid fiske efter andra arter än lax och öring får endast följande redskap och metoder användas:

- 1) Fasta redskap i havsområdet,
- 2) flytnät och kullenät på fångstplatser i älvmrådet enligt bilaga 2,
- 3) förankrade nät i havsområdet samt inom älvmrådets lugnvatten, sel och sjöar,
- 4) lak- och gäddkrok samt lakryssja,
- 5) not i havsområdet,
- 6) håv på fångstplatser enligt bilaga 2,
- 7) mjärde och småryssja,
- 8) spö och drag samt pilk, och
- 9) mete med naturligt bete utom i forsar och strömmande vatten.

Vid fiske med handredskap får samtidigt användas högst tre drag per redskap. Under fiske med handredskap måste redskapen hela tiden vara inom räckhåll för fiskaren.

Inom fångstplatser där kullenät, flytnät och håv får användas enligt bilaga 2 är det tillåtet att iordningställa fångstplatsen för fisket i den omfattning som är nödvändig för fiskets utförande.

Vid iordningställande enligt fjärde stycket får fiskande redskap inte användas om avsikten är att fånga fisk med dessa under iordningställandet.

Den som avser att iordningställa fångstplatsen enligt fjärde stycket ska senast sju arbetsdagar innan detta påbörjas meddela sin avsikt, i Finland till närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, och i Sverige till den lokala polisen.

7 § Förbjudna redskap och fiskemetoder

Andra redskap än de som anges i 6 § är förbjudna. För fiske efter samtliga arter gäller dessutom följande.

Fiske med utter (harrbräde) eller därmed jämförbar fiskemetod är förbjudet.

Fiske med skjutvapen, bedövande eller giftiga ämnen eller elektrisk ström är förbjudet.

Fiske med handredskap eller andra krokarna än lak- och gäddkrok med avsikt att kroka fisken från utsidan eller på sådant sätt att risken för detta är uppenbar är förbjudet. En fisk som krokats utanför munnen ska genast släppas tillbaka i vattnet.

Fiske med ljuster och andra redskap som genomtränger fisken från utsidan är förbjudet. Skaftförsedd huggkrok får dock användas för att lyfta fisk som fångats med annat redskap.

Vid fiske med förankrade nät är det förbjudet att använda strömhinder, ledarm eller andra fasta konstruktioner.

Föremål avsedda att skrämma fisken eller hindra dess gång får inte placeras i eller ovanför vattnet.

Förbjudna redskap får inte förvaras ombord eller på annat sätt finnas till hands. Det samma gäller under förbudstid för redskap som är tillåtna vid andra tider. Det är dock tillåtet att transportera skjutvapen som används för jakt. I havsområdet är det även tillåtet att under förbudstid transportera redskap som är tillåtna enligt 6 §. Detta gäller under förutsättning att redskapen är bundna och undanstuvade.

8 § Fiskeredskapens konstruktion och placering

Vid fiske med nät efter andra arter än lax och öring får endast sådana flytnät och förankrade nät användas som består av enkel nätduk utan påse (grimm) tillverkad av entrådigt nylon (monofil) med en maximal tjocklek på 0,20 millimeter. I havet är det dock tillåtet att använda grövre tråd i nät med maskstorlek upp till 40 millimeter.

Ett flytnät får vara högst 120 meter långt. Ett kullenät får vara högst 200 meter långt.

Ett förankrat nät får vara högst 60 meter långt. Detta gäller dock inte vid fiske i havsområdet under perioden från och med den 1 augusti till och med den 30 april. Det gäller inte heller vid fiske i havsområdet med förankrade nät vars maskstorlek är högst 40 millimeter. Avståndet mellan förankrade nät ska vara minst 60 meter.

Ingångsöppningen på en mjärde för nejonöga får inte överskrida 16 centimeter i någon riktning.

I fiskeredskapen, utom i mjärdar och håvar för fiske efter lax och öring, får inte användas metalltråd, metallwire eller motsvarande.

Fiske i älvområdet med håv efter andra arter än lax och öring är tillåtet bara med håv som är tillverkad av entrådig nylon (monofil) med en trådtjocklek på högst 0,40 millimeter och av nät med minst 80 millimeters maskstorlek.

9 § Märkning av redskap

Fiskeredskap som används för fångst ska vara märkt på sådant sätt, att det klart framgår vem som är ägare eller brukare av redskapet samt dennes kontaktuppgifter. Märkningen ska tydligt kunna observeras utan att redskapet behöver tas upp ur vattnet. Handredskap som hålls i handen eller annars finns inom räckhåll för fiskaren behöver inte vara märkta.

10 § Maskstorlek

I älvområdet ska fiskeredskapen ha följande maskstorlek:

- 1) Vid fiske efter lax eller öring med flytnät och kullenät minst 100 millimeter,
- 2) vid fiske efter andra arter än lax och öring med flytnät och kullenät minst 80 millimeter och högst 100 millimeter,
- 3) vid fiske med förankrade nät minst 80 millimeter och högst 100 millimeter, och
- 4) vid fiske med småryssja högst 80 millimeter.

I havsområdet ska fiskeredskapen ha följande maskstorlek:

- 1) Vid fiske med fasta redskap högst 80 millimeter i fiskhuset, och
- 2) vid fiske med förankrade nät från och med den 1 maj till och med den 31 juli högst 90 millimeter och övrig tid högst 40 millimeter eller minst 90 millimeter.

11 § Fiskesäsongen och fredningstiderna

Fiske efter lax och öring är förbjudet om inte annat sägs i denna paragraf.

I älvområdet är allt fiske förbjudet från och med den 15 september till och med den 15 december med undantag för fiske efter nejronöga med mjärde.

Fiske efter lax och öring med handredskap är tillåtet från och med den 1 juni till och med den 31 augusti. Sådant fiske efter lax och öring är dock förbjudet mellan söndag kl. 19 finsk tid (18 svensk tid) och måndag kl. 19 (18).

Fiske efter lax och öring i älvområdet är tillåtet på fångstplatser enligt bilaga 2,

- 1) med håv under midsommarveckan från måndag kl. 19 (18) till söndag kl. 19 (18), och
- 2) med flytnät och kullenät under midsommarveckan från och med tisdag till och med torsdag och de två efter midsommar följande veckosluten från fredag kl. 19 (18) till söndag kl. 19 (18).

Fiske efter andra arter än lax och öring i älvområdet är tillåtet på fångstplatser enligt bilaga 2:

- 1) med håv endast från midsommarveckans måndag kl. 19 (18) till och med den 14 september, och
- 2) med flytnät och kullenät endast från och med den 15 juli till och med den 14 september.

I havsområdet är fiske med fasta redskap efter andra arter än lax och öring tillåtet från och med den 11 juni till och med den 31 oktober. Fiske med fasta redskap efter öring är tillåtet från den 17 juni kl. 12 till och med den 31 augusti. Fiske med fasta redskap efter lax är tillåtet från den 17 juni kl. 12 till och med den 15 september.

Respektive avtalspart får genom nationella bestämmelser för olika fiskarkategorier fastställa senare startdatum än de som nämns i sjätte stycket, dock så att yrkesfisket eller annat fiske med fasta redskap inleds senast den 29 juni. Sådana nationella bestämmelser får avse även redskapsbegränsningar.

Pålning och förankring av fasta redskap får påbörjas innan fiske är tillåtet. Utsättande av ej fiskande ledarmar får påbörjas tidigast sju dygn innan fisket är tillåtet.

12 § Minimimått och återutsättning av fisk

Det är förbjudet att fånga eller döda lax eller öring som är mindre än 50 centimeter samt harr som är mindre än 35 centimeter. Måttet tas från käkspetsen till den uträtade, sammanpressade stjärtfenans spets.

Fisk som inte uppfyller minimimåttet ska omedelbart släppas tillbaka i vattnet, levande eller död.

Fisk som uppfyller måttet ska levande eller död släppas tillbaka i vattnet om den

- 1) fångats under fredningstid,
- 2) fångats med förbjudet redskap eller förbjuden fiskemetod, eller
- 3) är en övervintrad lax.

Den som fiskar med fasta redskap efter andra arter än lax och öring enligt 11 § sjätte stycket, innan fiske efter lax och öring är tillåtet, måste dagligen vittja alla fiskhus och varsamt släppa tillbaka all fångad lax och öring.

Särskilda bestämmelser för spöfiske och fiske med håv

13 § Fiskekvot

Det är tillåtet att fånga och behålla en lax eller öring per fiskare och dygn vid fiske med spö och drag eller håv.

14 § Användning av båt vid fiske med drag

Fiske efter lax och öring med handredskap från förankrad båt får inte störa andras fiske.

Vid fiske med drag från båt är det förbjudet att använda motor, utom i lugnvattnen nedströms bron mellan Övertorneå i Sverige och aavasaksa i Finland. Det är förbjudet att använda motor närmare forsområdena än 200 meter. Förbudet i detta stycke gäller inte personer med funktionsnedsättningar som försvårar användningen av båt utan motor.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket får efter ansökan i det enskilda fallet var för sig besluta om undantag från förbudet i andra stycket, om det finns särskilda skäl. Myndigheterna ska underrätta varandra om sådana meddelade beslut.

Övriga bestämmelser

15 § Myndigheter

De myndigheter som avses i artikel 26 i gränsälvöverenskommelsen är jord- och skogsbruksministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland samt Fiskeriverket eller Länsstyrelsen i Norrbottens län eller den myndighet som ersätter dessa såvitt gäller förvaltningen av fisket och beviljande av undantag från bestämmelserna i stadgan. avtal om ytterligare föreskrifter om fisket får ingås av den finska och den svenska regeringen eller den myndighet som respektive regering bestämmer.

16 § Bestämmelser som avviker från fiskestadgan

I enlighet med det syfte som anges i 1 § denna stadga får regeringarna eller den myndighet som respektive regering bestämmer gemensamt överenskomma om från stadgan avvikande bestämmelser om tillåtna fisketider, fiskemetoder, tillåtna redskap, antal redskap eller andra tekniska regler samt vilka fångstplatser som ska omfattas av stadgans bilaga 2 i de fall

- 1) beståndssituationen tillåter det, eller
- 2) det krävs med hänsyn till skyddet av fiskbestånden och säkrandet av ett hållbart nyttjande.

Bestämmelserna får begränsas till att gälla en del av fiskeområdet, en del av fiskesäsongen eller enskild fiskemetod. Bestämmelserna får tidsbegränsas till att gälla en fiskesäsong åt gången men kan vid behov utvärderas och ändras efter vad som är nödvändigt med hänsyn till bevarandet av fiskbestånden i Torneälvens fiskeområde.

Regeringarna eller den myndighet som respektive regering bestämmer ska årligen se över tillåten fiskestart enligt 11 § i denna stadga och enligt första stycket i denna paragraf och gemensamt överenskomma om anpassningar med hänsyn till beståndssituationen i området. Ändringar nedtecknas i ett särskilt, gemensamt upprättat, protokoll.

Överläggningar om ändrade bestämmelser bör påbörjas vid sådan tidpunkt och ske i sådan takt att lokala intressen hinner höras och det finns förutsättningar för beslut om bestämmelserna senast den 1 april det år då bestämmelserna ska tillämpas.

17 § Fisketillstånd

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket, eller den till vilken myndigheterna uppdrar detta, får upplåta fisketillstånd där staten äger rätten till fiske efter lax och öring. ett sådant tillstånd får också krävas för roddare som aktivt deltar i fisket efter lax och öring.

Myndigheterna får ingå avtal om gemensamt fisketillstånd med övriga fiskerättsinnehavare i älven. ett gemensamt fisketillstånd berättigar till fiske i fisketillståndsområdet utan hinder av riksgräns. Myndigheterna får överenskomma om bestämmelser som rör försäljning av fisketillstånd och redovisning av intäkter från försäljningen samt övervaka den försäljning av tillstånd som utförs av privata intressen.

Intäkterna från fisketillstånd för ett visst område tillfaller dem som innehar rätten till fisket i området i proportion till deras andelar i vattenområdena. Detta gäller dock inte statens fiskerätt eller fiskerätt som grundar sig på annan särskild grund, vars värdeandel ska bestämmas i avtalet som avses i andra stycket.

Intäkterna från upplåtelser av fisketillstånd för visst område ska sättas in på ett för Finland och Sverige gemensamt konto. Myndigheterna ska efter det att fiskerättsinnehavarna tilldelats sin andel använda den återstående delen till gemensamt beslutade åtgärder för kontroll och forskning i området.

18 § Fiskeuppvisningar och fisketävlingar

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Fiskeriverket och Länsstyrelsen i Norrbottens län får i enskilda fall, avvikande från bestämmelserna i fiskestadgan, efter överenskommelse bevilja tillstånd för fiske vid fiskeuppvisningar och fisketävlingar som sker i enlighet med de riktlinjer som myndigheterna har enats om. Den tillståndsgivande myndigheten kan i tillståndsvillkoren tillåta avvikelser från bestämmelser om fiskeredskap för demonstration av traditionella fiskemetoder i fiskeuppvisningar. Tillstånd beviljas av myndigheten i det land där verksamheten bedrivs. Den andra avtalspartens myndighet ska underrättas om tillståndet. Vid handläggningen ska artikel 21 i gränsöversömmelsen tillämpas.

19 § Fångst för vetenskapliga ändamål

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Fiskeriverket och Länsstyrelsen i Norrbottens län får i enskilda fall, avvikande från bestämmelserna i fiskestadgan, efter överenskommelse bevilja tillstånd till fiske för vetenskapliga ändamål som sker i enlighet med de villkor som myndigheterna har enats om. Tillstånd beviljas av myndigheten i det land där verksamheten bedrivs. Dessutom behövs lov av fiskerättsinnehavaren. Den andra avtalspartens myndighet ska underrättas om tillståndet som beviljats för vetenskaplig forskning. Vid handläggningen ska artikel 21 i gränsöverenskommelsen tillämpas.

20 § Yttrande av Gränsälvkommissionen

Sådant yttrande som avses i artikel 11 punkt 3 i gränsöverenskommelsen behöver inte inhämtas i de fall ansvarig myndighet får anses ha erforderlig och tillräcklig kompetens i frågan.

21 § Övervakning

efterlevnaden av denna fiskestadga övervakas av närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Länsstyrelsen i Norrbottens län samt de organ som enligt respektive lands lagstiftning övervakar fisket. Båda avtalsparterna ska verka för att ett tillräckligt antal fiskeövervakare utnämns och tillräcklig övervakning utövas.

Övervakningen får dessutom utföras av gemensamma finsk-svenska övervakningspatruller. Vid sådan övervakning har övervakare från det andra landet observatörs status.

Berörda lagövervakande myndigheter och fiskeövervakare i Finland och Sverige ska vid behov utbyta information.

22 § Tillämpning av allmän fiskerilagstiftning

Om inte särskilda regler finns i denna stadga gäller respektive lands fiskerilagstiftning och de bestämmelser som meddelats med stöd av denna.

Bilaga: Fiskestadgans tillämpningsområde och fredningszoner i havet

Tillämpningsområdets avgränsning i havet

Tillämpningsområdets sydgräns som avses i fiskestadgans 2 § punkt d) löper som räta linjer mellan följande punkter. Punkterna är markerade med tresiffriga tal på kartan i slutet av bilagan. Koordinaterna hänför sig till ETRS89 (WGS84) -systemet.

Nr	Lat gmm. dddd	Lon gmm. ddd	Beskrivning
991	65 46.1562	23 53.8963	Piren vid Haparanda hamn
992	65 41.5757	24 00.1305	Skomakarens nordostligaste punkt
993	65 39.5405	24 05.0768	Ylikaris ostligaste punkt
994	65 37.3485	24 08.3960	Sarvenkatajas nordligaste punkt
100	65 37.3484	24 09.7714	Punkten där den svenska östgående linjen träffar riksgränsen
444	65 37.1570	24 09.6966	Brytpunkt IV vid riksgränsen
101	65 36.7703	24 09.5888	Punkten där Torne kommungräns möter riksgränsen
189	65 41.1659	24 17.4295	råsten 189 på Iso-Huituri, kommungränsen
437	65 46.0298	24 26.1716	råsten 437 på rajakari där gränserna mellan tre kommuner möts
222	65 46.7880	24 26.9516	råsten 2 på Koivuluoto

Fredningszoner

De fredningszoner som avses i fiskestadgans 3 § första stycket utgörs av vattenområden som sträcker sig 200 meter åt båda sidorna från nedan angivna räta linjer. Linjernas brytpunkter är angivna med tvåsiffriga tal på kartan i slutet av bilagan. Fredningszonerna fortsätter utanför tillämpningsområdet under nationell jurisdiktion.

- a) från en punkt 65°47,147' N, 24°07,109' O (nr 10) på Kraaseligrundet utanför älvmyningen till en punkt 65°45,780' N, 24°06,160' O (nr 11), därifrån till en punkt 65°43,930' N, 24°09,710' O (nr 12), därifrån till en punkt 65°40,480' N, 24°11,660' O (nr 13) och därifrån till en punkt 65°36,773' N, 24°09,594' O (nr 19),
- b) från en punkt 65°45,930' N, 24°06,264' O (nr 20) på den enligt a) gående linjen till en punkt 65°45,980' N, 24°02,460' O (nr 21), därifrån till en punkt 65°43,930' N, 23°59,210' O (nr 22), därifrån till en punkt 65°41,930' N, 24°01,410' O (nr 23) och därifrån till en punkt 65°41,177' N, 24°01,101' O (nr 29),
- c) från punkten 65°43,930' N, 23°59,210' O (nr 22) till en punkt 65°43,162' N, 23°57,977' O (nr 39),
- d) från en punkt 65°44,530' N, 24°00,170' O (nr 40) på den enligt b) gående linjen till en punkt 65°44,492' N, 23°56,166' O (nr 49),
- e) från punkten 65°43,930' N, 24°09,710' O (nr 12) till en punkt 65°43,880' N, 24°13,860' O (nr 52) och därifrån till en punkt 65°40,726' N, 24°16,642' O (nr 59),
- f) från punkten 65°43,880' N, 24°13,860' O (nr 52) till en punkt 65°43,730' N, 24°19,110' O (nr 62) och därifrån till en punkt 65°43,018' N, 24°20,749' O (nr 69).

Fredningszonernas brytpunkter i tabellform. Zonernas sträckning utanför avtalsområdet har medtagits som information.

Linje a)

Nr	Lat gmm. ddd	Lon gmm. ddd	Tilläggsinformation
10	65 47.147	24 07.109	
11	65 45.780	24 06.160	
12	65 43.930	24 09.710	
13	65 40.480	24 11.660	
19	65 36.773	24 09.594	a-slutpunkt, (=skärningspunkt med tillämpningsområdets yttre gräns)
1	65 34.930	24 08.570	a-riktningsgivande punkt utanför tillämpningsområdet

Linje b)

Nr	Lat gmm. ddd	Lon gmm. ddd	Tilläggsinformation
20	65 45.930	24 06.264	
21	65 45.980	24 02.460	
22	65 43.930	23 59.210	
23	65 41.930	24 01.410	
29	65 41.177	24 01.101	b-slutpunkt
24	65 35.930	23 58.960	b-brytpunkt utanför tillämpningsområdet
2	65 34.930	23 59.849	b-riktningsgivande punkt utanför tillämpningsområdet

Linje c)

Nr	Lat gmm. ddd	Lon gmm. ddd	Tilläggsinformation
22	65 43.930	23 59.210	
39	65 43.162	23 57.977	c-slutpunkt
32	65 38.930	23 51.210	c-brytpunkt utanför tillämpningsområdet
33	65 37.930	23 50.360	c-brytpunkt utanför tillämpningsområdet
3	65 34.930	23 51.552	c-riktningsgivande punkt utanför tillämpningsområdet

Linje d)

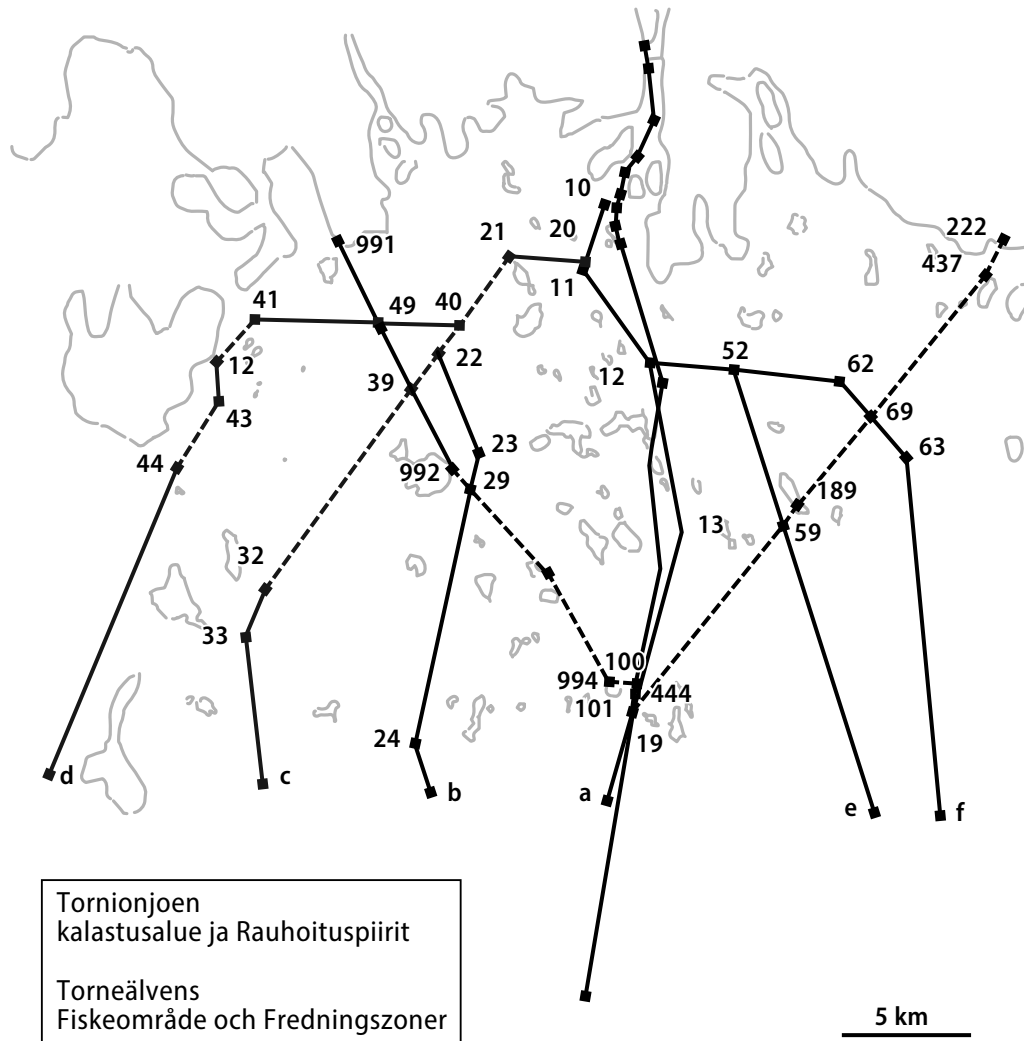
Nr	Lat ggmm. ddd	Lon ggmm. ddd	Tilläggsinformation
40	65 44.530	24 00.167	
49	65 44.492	23 56.166	d-slutpunkt
41	65 44.430	23 50.010	d-brytpunkt utanför tillämpningsområdet
42	65 43.530	23 48.210	d-brytpunkt utanför tillämpningsområdet
43	65 42.730	23 48.410	d-brytpunkt utanför tillämpningsområdet
44	65 41.330	23 46.560	d-brytpunkt utanför tillämpningsområdet
4	65 34.929	23 41.055	d-riktningsgivande punkt utanför tillämpningsområdet

Linje e)

Nr	Lat ggmm. ddd	Lon ggmm. ddd	Tilläggsinformation
12	65 43.930	24 09.710	
52	65 43.880	24 13.860	
59	65 40.726	24 16.642	e-slutpunkt
5	65 34.931	24 21.721	e-riktningsgivande punkt utanför tillämpningsområdet

Linje f)

Nr	Lat ggmm. ddd	Lon ggmm. ddd	Tilläggsinformation
52	65 43.880	24 13.860	
62	65 43.730	24 19.110	
69	65 43.018	24 20.749	f-slutpunkt
63	65 42.230	24 22.560	f-brytpunkt utanför tillämpningsområdet
6	65 34.931	24 24.993	f-riktningsgivande punkt utanför tillämpningsområdet

Bilden omritad 2024, officiell bild i Finlex.

Förklaringar till kartan: Tillämpningsområdets sydgräns med tresiffriga tal 991, 992, 993, 994, 100, 444, 101, 189, 437, 222. Riksgränsens brytpunkter utan numrering. Fredningszonernas mittlinjer med tvåsiffriga tal.

Linje a: 10, 11, 12, 13, 19.

Linje b: 20, 21, 22, 23, 29.

Linje c: 22, 39.

Linje d: 40, 49.

Linje e: 12, 52, 59.

Linje f: 52, 62, 69.

Bilaga: Fångstplatser

Obs! Uppgifterna om fångstplatserna har ändrats. En uppdaterad förteckning över fångstplatserna finns på adressen www.mmm.fi/fangstplatser

Håv

Fångstplats	Läge	Samfällighetsförening/delägarlag
Vaarankoski	Vojakkala by	Övre Voijakkala bys samfällighetsförening/ delägarlag
Kukkolaforsen	Kukkola by	Kukkolas samfällighetsforening/delägarlag
Kukkolaforsen	Kukkola 6:12	Lahti
Kukkolaforsen	Kukkola 80:1	Saukkola Ohtonen
Matkakoski	Korpikylä	Korpikyläs delägarlad Matkakoski sikfiskeförening
Vuennonkoski	Vitsaniemis by	Pekanpään fiskelag Vitsaniemis fiskeförening

Flytnat och kullenät

Fångstplats	Läge	Samfällighetsförening/delägarlag
Mustasaari	Karungis by	Karungis delägarlag/ Karungis traditionsfiskares andels lag Karungis fiskeförening
Järviväylä	Karungis by	Karungis delägarlag/ Karungis traditionsfiskares andels lag Karungis fiskeförening
Matkakoski	Korpikylä	Korpikyläs delägarlag

Fångstplats	Läge	Samfällighetsförening/delägarlag
Tuoheanlahti	Korpikylä	Korpikyläs delägarlag
Kultaniitty	Pekanpää	Pekanpääs fiskeförening
<i>Puittamonsaari</i>		<i>Koivukylä-Päkkilä-Vitsaniemi- fiskeförening</i>
Pukulmi <i>Bockholmen</i>	Kainuunkylä	Kainuunkyläs fiskelag <i>Koivukylä-Päkkilä-Vitsaniemi- fiskeförening</i>
Tulkkila	Armassaari	Armassaari fiskelag
Laurinhietä	Nuotioranta	Nuotioranta fiskelag Luppjos laxfiskeförening
Niemis byomorode		Luppjos laxfiskeförening
Karjosaari	Alkkula	Alkkula fiskelag Ruskolas fiskeförening
Vasikkasaari	Närkki-Tengeliö	Närkki-Tengeliö fiskelag
Hannukkala	Närkki-Tengeliö	Närkki-Tengeliö fiskelag
Kauvosaari	Kauliranta	Kauliranta fiskelag
Koulunapaja	Kauliranta	Kauliranta fiskelag
Juoksenki	Juoksenki by	Juoksenki fiskelag Niemi-Saloniemi fiskelag Juoksengi Pia delägarlag
Juoksengi		Juoksengi skifteslags samhällighetsförening
Kärsänkin- Kulleapaja	Kuivakangas	Kuivakangas fiskelag Kuivakangas skifteslags samhällighetsförening

Gränsälvsöverenskommelse – Motivering¹

Allmänna bestämmelser

Artikel 1. Geografiskt tillämpningsområde. I artikeln definieras överenskommelsens tillämpningsområde, som består av de i artikel 1.1 uppräknade avrinningsområdena och de i artikel 1.2 definierade kustvattenområdena. Avrinningsområdena i artikel 1.1 motsvarar de vattendrag som uppräknas i artikel 1 i 1971 års överenskommelse. I artikel 1.2 har kustvattenområdena i Bottenvikens havsområde däremot avgränsats något snävare än det område som definieras i den nuvarande överenskommelsen. Orsaken till att avgränsningen har ändrats är den definition av kustvattenbegreppet som ingår i artikel 2.7 i ramdirektivet för vatten. avgränsningen har granskats i synnerhet i förhållande till Torne älvs avrinningsområdes västliga och östliga gräns med Kalix älvs och Kemi älvs avrinningsområden, och därför har det ansetts vara nödvändigt att göra avgränsningen något snävare.

Överenskommelsens tillämpningsområde utgör också ett internationellt avrinningsdistrikt (vattenförvaltningsområde) i enlighet med ramdirektivet för vatten. På samma gång ersätter överenskommelsen den provisoriska överenskommelse med Sverige som ingåtts genom notväxling för uppfyllande av kraven i ramdirektivet för vatten. De bestämmelser i överenskommelsen som gäller fiske tillämpas på det område som definieras i artikel 23 och i fiskestadgan.

Artikel 2. Syfte. Begreppet "skäligt nyttjande" i artikel 2.1 punkt a grundar sig på den internationella vattenrättens principer och särskilt på ECE:s vattenkonvention. Genom bestämmelsen strävar man efter att trygga möjligheterna för både Finland och Sverige till skäligt nyttjande av gränsälvarna.

I artikel 2.1 punkt a används begreppen avrinningsdistrikt och gränsälvar parallellt. avsikten har varit att det samarbete och de åtgärder som avses i artikeln kan gälla hela avrinningsdistriktet, men deras primära mål är att trygga gränsälvarnas nyttjande och status. Åtgärderna omfattar både det administrativa samarbetet mellan myndigheterna och de konkreta åtgärderna som påverkar vattenstatusen.

1 Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till godkännande av gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen, om tillämpning av överenskommelsen och om upphävande av vissa lagar (RP 264/2009 rd), detaljmotivering.

I gränsälvöverenskommelsen ingår också allmänna bestämmelser om samarbete mellan Finland och Sverige för att bekämpa översvämningsskador och miljöolyckor. Enligt artikel 2.1 punkt b är ett av överenskommelsens syften att förebygga översvämningsskador och i detta syfte ska Gränsälvscommissionen främja samordningen av myndigheternas och kommunernas arbete med planer i enlighet med artikel 10. Bakgrunden till dessa bestämmelser i överenskommelsen är ECE:s vattenkonvention och de rekommendationer som utfärdats med stöd av den om hållbar översvämningsskadebekämpning. Syftet för ECE:s vattenkonvention är att stater som delar vattendrag avtalar sinsemellan om nyttjande och vård av gränsvattendrag, inklusive hantering av översvämningsskador, och att det inrättas särskilda samarbetsorgan för att främja samarbetet, såsom gränsvattendragskommissioner. Konventionsbestämmelserna främjar också för sin del genomförandet av EU:s översvämningsskadedirektiv. Den första förpliktelsen som blir aktuell vid genomförandet av direktivet är dock att göra en preliminär bedömning av översvämningsskador. Först på basis av den bedömningen framkommer det i vilken utsträckning det finns behov för andra åtgärder som direktivet kräver i Torne älv.

I bekämpningen av översvämningsskador i enlighet med artikel 2.1 punkt b ingår olika åtgärder som är nödvändiga för hantering av översvämningsskador och planeringen av dessa åtgärder. Sådana åtgärder är t.ex. bedömning av sannolikheten för översvämningar och av de skador som de kan ge upphov till, kartläggning av områden som är översvämningsskadehotade, fastställande av planer för översvämningsskador (riskhanteringsplaner), information om översvämningsskador, beaktande av översvämningsskador vid planeringen av användningen och byggandet av områden, infrastrukturer konstruerade för att förhindra översvämningar, system för varning om översvämningar samt åtgärder då en översvämning hotar och vid en översvämning. Till de preliminära åtgärderna hör uppföljning och prognoser av vattensituationen, mätningar och uppföljning av issituationen, sågning och sandning av isen samt förhandsinformation. Till bekämpningsuppgifterna i en översvämningssituation hör t.ex. sprängning av isdammar och dammar bildade av issörja, uppföljning av vattensituationen under översvämningen, kontakten till andra myndigheter och till regionens invånare samt information om åtgärder under översvämningen.

Då det gäller bekämpning av miljöskador kan artikel 2.1 punkt b innebära gemensamt upprättade beredskapsplaner t.ex. för att bekämpa risker för gränsälven i samband med transport av farliga kemikalier.

Hänvisningen i artikel 2.1 punkt c till internationella åtaganden och gemenskapsrätten är omfattande. Syftet med hänvisningen är att täcka särskilt de miljömål som ingår i artikel 4 i ramdirektivet för vatten. Det är för att uppfylla dessa miljömål som programmen och planerna enligt punkten i samråd ska utarbetas. På motsvarande

sätt hänvisas det i artikel 2.2 punkt a till miljömålen i artikel 4 i direktivet. Hänvisningen avser också den samordning som behövs för genomförandet av översvämningdirektivet.

I artikel 2.2 uppräknas sådana viktiga intressen som särskilt ska beaktas när överenskommelsens syfte enligt artikel 2.1 genomförs. Hänvisningen till naturvård i artikel 2.2 punkt b innebär att i synnerhet Torne-Muonio älvs ställning som ett skyddsområde i EU-nätverket Natura 2000 ska beaktas. Med kulturmiljövård i samma punkt avses till exempel särskilda stenåldersutgrävningar eller den kulturhistoriskt värdefulla omgivningen vid Kukkolankoski. Begreppet kulturmiljövård avses vara vidsträckt, och det hänvisar inte bara till särskilda objekt som skyddats med stöd av den nationella lagstiftningen och som är kända på förhand. I Sverige förekommer begreppet också i lagstiftningen men även där är det ett generellt begrepp med en vidsträckt betydelse.

I artikel 2.3 hänvisas till det samarbetsorgan som upprättas genom överenskommelsen och vars sammansättning, uppgifter och befogenheter behandlas mera ingående i artiklarna 8–14. Genom hänvisningen har man tydligt velat knyta samman uppnåendet av överenskommelsens syfte och inrättandet av samarbetsorganet och framhålla samarbetsorganets betydelse för främjandet av överenskommelsens syfte och för samarbetet i fråga om gränsvattendragen.

Artikel 3. Rätt till vattnet och vattenområdena i gränsälvarna. Artikelns innehåller bestämmelser om parternas och enskildas rätt till vattnet och vattenområdena i gränsälvarna. Bestämmelsen i artikel 3.1 om parternas rätt till vattnet i gränsälvarna med sidogrenar motsvarar kapitel 1 artikel 5 i 1971 års överenskommelse. artikel 3.2, som gäller strandägares nyttjanderätt, och artikel 3.3, som gäller användning av vatten för husbehov, motsvarar kapitel 1 artikel 6 i 1971 års överenskommelse medan artikel 3.4, som handlar om att färdas i gränsälvarna, motsvarar kapitel 1 artikel 7. artikelns ordalydelse har dock moderniserats något. artikel 3.2–3.4 motsvarar till sitt innehåll vad som sägs om allmännyttjande av vattendrag i 1 kap. 24, 27 och 28 § i den finska vattenlagen.

Avsikten med hänvisningen till riksgränsen i artikel 3.2 och hänvisningen till de nationella rättsordningarna i artikel 3.5 är att betona att artikeln tar ställning endast till riksgränsens rättsverkan. Syftet med artikeln är att säkerställa att gränsen i sig inte föranleder ett hinder för olika verksamheter. Genom artikeln inrättas dock inga nya rättigheter som avviker från de nationella rättsordningarna. I stället för till lagstiftningen hänvisas i artikeln till rättsordningen, eftersom allmännyttjande av vatten och allemansrätten i vardera landet också avses.

Samarbete

Artikel 4. Gemensamma program och planer. De program och planer som åsyftas i artikeln är de åtgärdsprogram och förvaltningsplaner som avses i ramdirektivet för vatten, men också alla andra program och planer som främjar uppnåendet av överenskommelsens syfte. En annan plan av detta slag kan vara till exempel en gemensam plan för hantering av översvämningsrisker. Ansvar för utarbetandet av program och planer vilar vanligtvis på de nationella myndigheterna, men också den gränsälvskommision som inrättas genom överenskommelsen kan genom sitt eget arbete främja utarbetandet av program och planer som den anser behövas.

Artikel 5. Kvalitetsmål för vattenmiljön i gränsälvarna. Syftet med artikeln är i första hand att säkerställa att kvalitetsmålen för vattenmiljön, vilka ställs till exempel för genomförande av ramdirektivet för vatten, sammanjämkas så att sinsemellan motstridiga mål inte ställs för ett och samma avrinningsområde. I båda länderna kan man nationellt uppställa olika kvalitetsmål till exempel för halterna av vissa farliga ämnen, något som kan leda till problematiska tolkningar för de gemensamma gränsälvarnas del. Då kan det vara ändamålsenligt att ställa gemensamma mål för vattenkvaliteten i gränsälvarna som avviker från de nationella kvalitetsmålen. Med vattenmiljöns kvalitet åsyftas i artikeln ett synsätt som sträcker sig utöver vattendragets fysikalisk-kemiska status; i synsättet ingår också bland annat vattnets ekologiska status.

Artikel 6. Förebyggande av översvämningskador. Artikeln ger de nationella myndigheter som deltar i översvämningsbekämpning rätt att överskrida riksgränsen med samtycke av den myndighet som den andra parten har utsett. Överskridandet av riksgränsen förutsätter att det är nödvändigt att vidta praktiska åtgärder för att avvärja överhängande risk för översvämningskador vid gränsälvarna. Vid beredningen av överenskommelsen var avsikten att samtycket enligt artikeln ska kunna ges av de regionala myndigheter som svarar för bekämpningen av översvämningskador, dvs. av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och av Länsstyrelsen i Norrbottens län. I brådskande fall kan samtycke också ges muntligen, även om överenskommelse till exempel om issågningarna som återkommer varje vår i regel skulle ingås på förhand mellan myndigheterna. Rätten att överskrida riksgränsen enligt artikeln kan utöver de myndigheter som bär huvudansvaret för översvämningsbekämpning tillkomma också andra myndigheter som deltar i översvämningsbekämpningen.

En särskild bestämmelse om myndighetssamarbetet vid översvämningsbekämpning behövs, eftersom det nordiska räddningstjänstavalet lämpar sig illa för exempelvis den årligen återkommande issågningen. Det nordiska räddningstjänstavalet innehåller bestämmelser om bland annat begäran om bistånd, ledningen

av insatserna på olycksplatsen, kostnaderna för hjälpinsatserna och skadestånd, och det omfattar också förebyggande åtgärder vid överhängande fara för olycks- händelser. Det nordiska räddningstjänstavtalet är emellertid ett ramavtal, vars bestämmelser endast tillämpas sekundärt om inget annat följer av branschspecifika överenskommelser.

Det nordiska räddningstjänstavtalet utgår från att den part som behöver bistånd begär det av de andra parterna. Issågning utförs inte vid översvämningar, utan i god tid i förväg för förebyggande av sådana nästan årligen återkommande översvämningar som beror på isdammar. Således görs ingen begäran om bistånd enligt räddningstjänstavtalet. eftersom riksgränsen går mitt i älven är det till exempel vid issågning i praktiken omöjligt att inte överskrida riksgränsen och att rikta skyddsåtgärder bara mot älvens ena halva. Oberoende av den andra partens behov av bistånd kan det för den myndighet som utför arbetet vara nödvändigt eller i varje fall ändamålsenligt för arbetet att kunna överskrida riksgränsen. artikeln gör det möjligt att överskrida gränsen med samtycke av myndigheten i den andra parten utan en begäran om bistånd och utan sådant upprättande av ledningsförhållanden som avses i det nordiska räddningstjänstavtalet.

Eftersom initiativet till en överskridning av riksgränsen inte är beroende av en begäran om bistånd utan kan tas också av den myndighet som ska överskrida gränsen är det inte heller ändamålsenligt att tillämpa vare sig artikel 4 i det nordiska räddningstjänstavtalet om kostnadsfördelning, eller artikel 5, om den hjälpsökande statens skadeståndsskyldighet. avsikten är att det ansvar och de skyldigheter som enligt den nationella lagstiftningen ankommer på företrädarna för en myndighet som deltar i översvämningssbekämpning ska kvarstå också när de överskrider riksgränsen. Frågan om ersättning för eventuella skador som följer av översvämningssbekämpningen avgörs således utgående från de nationella bestämmelser som gäller myndigheten i fråga.

Artikel 7. Övervakning av vattenföringen. Artikeln motsvarar kapitel 9 artikel 3 i 1971 års överenskommelse. Det är nödvändigt att övervaka vattenföringen för att möjligheten enligt artikel 3.1 för båda parterna till skäligt nyttjande av gränsälvarna och deras sidogrenar ska kunna säkerställas.

Mellanstatligt samarbetsorgan

Artikel 8. Finsk-svenska gränsälvkommissionen. Genom överenskommelsen upprättas en ny Finsk-svensk gränsälvkommission, som i första hand är ett mellanstatligt samarbetsorgan. Kommissionen utövar inte beslutanderätt i enskilda tillståndsärenden på samma sätt som den nuvarande kommissionen, utan behandlingen av tillståndsärenden överförs på de nationella tillståndsmyndigheterna. Enligt artikel 8.2 ska den nya kommissionen ha sådan juridisk kapacitet att den kan fullgöra sina uppgifter. Enligt artikel 8.3 utgör den till överenskommelsen fogade administrativa stadgan för kommissionen en integrerad del av överenskommelsen.

Artikel 9. Sammansättning. I artikel 9.1 bestäms om kommissionens sammansättning. På samma sätt som i den gränsälvkommission som ska dras in har den nya kommissionen sammanlagt sex ledamöter, av vilka vardera parten utser tre samt för varje ledamot en eller flera suppleanter. En av ledamöterna från vardera landet ska vara från en statlig myndighet med ansvar för vattenfrågor, dvs. i Finland från Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, och en ledamot ska vara från en kommun som ligger inom överenskommelsens tillämpningsområde. I artikeln sägs inget om de grunder på vilka den tredje ledamoten ska utses. Vid förhandlingarna om överenskommelsen rådde dock samförstånd om att den lokala representationen ska vara stark och att det inte finns något särskilt behov av en företrädare för statsrådet eller centralförvaltningen. I detta avseende kan kommissionens sammansättning avvika från den nuvarande finsk-norska och finsk-ryska gränsvattendragskommissionen, där Finland är representerat på ministerienivå.

I artikel 9.2 bestäms om ordförandeskapet i kommissionen på ett sätt som motsvarar kapitel 2 artikel 2 i 1971 års överenskommelse. I artikel 9.3 bestäms om sakkunniga som ska biträda kommissionen.

Artikel 10. Uppgifter. Kommissionens huvudsakliga uppgift är att främja samarbetet i fråga om förvaltande och skydd av gränsvattendraget samt förebyggande av översvämnings- och miljöskador enligt artikel 10.1 punkt a–c. Till de program, planer och åtgärder som avses i artikeln hör åtminstone de förvaltningsplaner och åtgärdsprogram som anges i ramdirektivet för vatten samt de åtgärder som ingår i dem. Också målen i det protokoll om vatten och hälsa som hänför sig till ECE:s vattenkonvention ska beaktas i gränsvattendrags-samarbetet. Det samarbete för förebyggande av översvämningsprogram som nämns i artikel 10.1 punkt c behandlas ovan i samband med artikel 2.

Samordningen av myndigheters och kommuners arbete med naturskyddsplaner för gränsälvarna enligt artikel 10.1 punkt d kan bli aktuell i synnerhet för genomförande av skyddet i fråga om EU-nätverket Natura 2000. Finland och Sverige har båda för sin del införlivat vattendraget Torne-Muonio älv i nätverket Natura 2000.

Meningen är att de skötsel- och förvaltningsplaner som utarbetas nationellt ska sammanjämkas med varandra så långt som möjligt, i enlighet med artikel 10.1 punkt d.

I artikel 10.1 punkt e bestäms att kommissionen ska säkerställa att gemensam information ges och att gemensamma informationsmöten hålls om de program och planer som avses i artikeln. De nationella lagstiftningarna kan innehålla bestämmelser om hur information ska ges om programmen och planerna och hur medborgarna ska höras. Då ska de nationella bestämmelserna följas vid informationsspridningen och hörandet. avsikten är i varje fall att trygga också en tillräcklig gemensam informationsspridning för att medborgarna på båda sidorna om riksgränsen ska få så enhetlig information som möjligt om de program och planer som myndigheterna har utarbetat tillsammans. I detta mål ingår också att informationen ges så samtidigt som möjligt i båda länderna.

I artikel 10.1 punkt f, som gäller godkännande av program och planer, har man i första hand tänkt på förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt och åtgärdsprogrammen som ska utarbetas enligt ramdirektivet för vatten samt de planer för hantering av översvämningsrisker respektive naturskyddsplaner som avses i punkterna c och d. De nationella myndigheterna, dvs. i praktiken Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Länsstyrelsen i Norrbottens län, räddningsmyndigheter och kommunerna i området, svarar i stor utsträckning för beredningen av dem, men den nya kommissionen har dock en central uppgift när det gäller att säkerställa att perspektivet gäller hela avrinningsdistriktet och att planerna samordnas för att genomföra överenskommelsens syfte enligt artikel 2. Därför har det ansetts att kommissionen ska fastställa förslagen till sådana gemensamma program eller planer som omfattar hela avrinningsdistriktet, innan nationella beslut om dem fattas. Kommissionen kan i detta skede av beredningen dock bara tillstyrka eller avstyrka förslaget och alltså inte göra egna ändringar i det. Avsikten är att kommissionens synpunkter ska beaktas redan när programmet eller planen bereds, dvs. i de olika skeden som avses i punkt a–e. Kommissionens beslut att godkänna eller förkasta en förvaltningsplan är inte ett överklagbart beslut utan det jämföras med ett yttrande om förvaltningsplanen. Planerna ska i båda ländernas godkännas genom nationella beslut, men så att deras samordning samtidigt säkerställs. I Finland godkänns förvaltningsplanerna av statsrådet enligt 17 § i lagen om vattenvårdsförvaltningen. I Sverige beslutar vattenmyndigheterna om förvaltningsplanerna. Vattenmyndigheterna kan på eget initiativ begära att regeringen behandlar ett ärende.

Bakom kommissionens uppföljningsskyldighet som ingår i artikel 10.2 ligger den omständigheten att behandlingen av tillståndsfrågor övergår från gränsälvskommissionen till de nationella tillståndsmyndigheterna då överenskommelsen träder i

kraft. När överenskommelsen utarbetades ansåg man att vatten- och miljölagstiftningen i Finland och Sverige inte innehåller några väsentliga skillnader i fråga om tillståndsplikt och förutsättningar för beviljande av tillstånd. EG:s miljölagstiftning och de internationella miljöavtalen har på senare tid medfört att lagstiftningarna harmoniserats ytterligare. För den händelse att tillståndspraxis i Finland och Sverige i framtiden emellertid skiljer sig åt mera än vad som antagits när överenskommelsen utarbetats, ska kommissionen ha möjlighet att vid behov fästa parternas uppmärksamhet på detta.

Den uppföljningsskyldighet som kommissionen har enligt artikel 10.2 gäller också uppföljning av fiskestadgans tillämpning. Kommissionen ska meddela parternas regeringar om eventuella behov att ändra avtalet eller fiskestadgan. Dessutom ska parterna i enlighet med artikel 31 vid behov mötas för att se över hur avtalet tillämpas.

Artikel 11. Befogenheter. Artikeln innehåller bestämmelser om kommissionens rätt att föra talan och att på olika sätt delta i behandlingen av frågor som rör gränsälvarnas eller kustvattnens status och nyttjande i nationella myndigheter och domstolar. Överföringen av tillståndsfrågor till behandling i nationella myndigheter och domstolar medför ett behov att säkerställa att ett enhetligt synsätt som omspannar hela gränsvattendraget förs fram vid behandlingen av de frågor som avses i artikeln.

Kommissionens rättigheter enligt artikel 11.1 omfattar i Finland i synnerhet agerande i frågor som faller under vattenlagen och miljöskyddslagen. rätten enligt artikel 11.1 punkt c avser därmed till exempel den rätt att anhängiggöra ärenden som avses i 92 § i miljöskyddslagen och att göra en sådan ansökan om förvaltningstvång som avses i 21 kap. 3 § i vattenlagen. Den hänvisning till förfaranden enligt nationell lagstiftning som ingår i punkten innebär att syftet med artikeln inte är att skapa nya förfaranden utan att bredda tillämpningsområdet för eventuella befintliga rättelsemedel så att också kommissionen har rätt att använda dem. Om det i en viss fråga inte finns något rättelsemedel för att ingripa vid överträdelser enligt den nationella lagstiftningen, kan kommissionen inte heller kräva att dess eget rättelseyrkande ska prövas.

Enligt artikel 11.2 har kommissionen en allmän rätt att komma med förslag och avge utlåtanden också i andra ärenden än de som avses i artikel 11.1 för att sköta sina uppgifter enligt artikel 10. Kommissionen kan därmed till exempel avge utlåtanden om sådana förslag till planer som inverkar på en gränsälv eller på andra vattendrag inom avrinningsdistriktet eller om andra planer som inverkar på markanvändningen.

Artikel 11.3 om kommissionens rätt att ge sitt utlåtande i fiskeärenden avser i synnerhet dess rätt att avge yttranden över avtal som gjorts med stöd av bemyndigandet i 16 § i fiskestadgan. Enligt artikel 11.3 får regeringarna eller de myndigheter som bestämts av dem gemensamt avtala, även på ett sätt som avviker från fiskestadgan, om tillåtna fisketider, fiskemetoder, tillåtna redskap, antal redskap och om vilka fångstplatser som ska omfattas av bilaga 2. Bestämmelser om att inhämta utlåtande av gränsälvscommissionen i fiskeärenden ingår också i artikel 26 i överenskommelsen och i 20 § i fiskestadgan.

Artikel 12. Rätt till information. Artikeln gäller i första hand kommissionens rätt till information och de nationella myndigheternas skyldighet att till kommissionen lämna den information som den behöver. Myndigheternas skyldighet att lämna information omfattar dels skyldigheten att lämna sådana uppgifter som kommissionen uttryckligen begär, dels skyldigheten att aktivt ge information om alla dokument som är viktiga för skötseln av kommissionens uppgifter. Till dem hör enligt artikel 12.1 i synnerhet utkastet till sådana program och planer som avses i artikel 4 som upprättas i samverkan mellan myndigheterna, såsom till exempel utkast till förvaltningsplaner och åtgärdsprogram som ingår i dem, samt sådana tillståndsansökningar och tillståndsbeslut som hänför sig till artikel 11 och avses i artikel 12.2 samt andra frågor som gäller vattnet i avrinningsdistriktet. Utöver dessa dokument ska nationella domstolar och myndigheter enligt artikel 12.3 på begäran av kommissionen lämna kommissionen all annan tillgänglig information som den behöver för att fullgöra sina uppgifter.

Artikel 13. Offentlighet. Avsikten med det generella uttalandet i artikel 13.1 är att uttrycka den offentlighetsprincip som framgår av den nationella lagstiftningen i både Finland och Sverige. De handlingar som finns hos kommissionen är därmed offentliga, om det inte finns särskilda skäl att sekretessbelägga dem. På de handlingar som finns hos kommissionen tillämpas nationella författningar, dvs. i Finland lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan offentlighetslagen, och i Sverige offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). De nationella bestämmelserna om handlingars offentlighet uppvisar inga betydande skillnader.

De särskilda bestämmelserna i artikel 13.2 och 13.3 är nödvändiga för att möjligheten att överklaga beslut om offentlighet för sådana handlingar som finns hos kommissionen ska kunna säkerställas. På beslut om utlämnande av handlingar tillämpas enligt artikeln antingen finsk eller svensk lag. Därigenom blir självfallet också de nationella bestämmelserna om sekretess för handlingar tillämpliga. Artikel 13.2 gäller sådana handlingar som inkommit till kommissionen från en myndighet i Finland

eller Sverige, medan artikel 13.3 gäller andra handlingar som finns hos kommissionen, dvs. närmast handlingar som kommissionen själv utarbetat eller som den fått av enskilda.

Artikel 14. Kostnader. Artikel som gäller fördelningen av kostnaderna för kommissionens verksamhet motsvarar i huvuddrag kapitel 2 artikel 4 i 1971 års överenskommelse. Kostnaderna delas jämnt mellan Finland och Sverige. Genom bestämmelserna i överenskommelsen och i den administrativa stadgan har grunderna för kostnaderna och utbetalningen förenklats jämfört med nuläget.

Gränsöverskridande verkningar

Artikel 15. Överenskommelsens förhållande till den nordiska miljöskyddskonventionen. Begreppet "miljöskadlig verksamhet" som används i den nordiska miljöskyddskonventionen inbegriper närmast sådan verksamhet som medför fara för förorening av miljön, men inte all den i gränsöverskridande överenskommelsens tillämpningsområde ingående verksamhet som inverkar på vattnens status och nyttjande. Syftet med de särskilda bestämmelser som skrivits in i gränsöverskridande överenskommelsen har varit att säkerställa att samma bestämmelser tillämpas på alla projekt som inverkar på vattnens status och nyttjande, oberoende av om det är fråga om verksamhet som medför fara för förorening av vattnet eller andra vattenhushållningsprojekt. Därför innehåller artiklarna 16–21 i överenskommelsen bestämmelser som delvis överlappar bestämmelserna i den nordiska miljöskyddskonventionen. Genom bestämmelsen i artikel 15.1 har man velat klargöra att gränsöverskridande överenskommelsen är primär i förhållande till den nordiska miljöskyddskonventionen.

Artikel 15.2 preciserar tillämpningsområdet för artiklarna 16–21 i överenskommelsen i de situationer där projektet dels har sådana gränsöverskridande verkningar på vattnens status och nyttjande som avses i artikel 15.1, dels andra gränsöverskridande verkningar. andra verkningar kan till exempel vara utsläpp till luft från anläggningar eller strålningsverkningar. Då behandlas alla verkningar som ett projekt ger upphov till vid samma förfarande, och bestämmelserna i den nordiska miljöskyddskonventionen blir inte alls tillämpliga.

Artikel 16. Likabehandling. Artikel som motsvarar i stor utsträckning artiklarna 2 och 3 i den nordiska miljöskyddskonventionen, som innehåller bestämmelser om beaktande av gränsöverskridande verkningar och om likabehandling av medborgare vid behandlingen av tillståndsärenden och fastställandet av skadestånd. I artikel 16.1 bestäms i likhet med artikel 2 i den nordiska miljöskyddskonventionen om jämställande av gränsöverskridande verkningar med verkningar som uppträder i det

land där verksamheten äger rum. Motsvarande bestämmelse ingår i Finland redan i 110 § i miljöskyddslagen och i 21 kap. 13 § i vattenlagen. I artikel 16.2 bestäms om likabehandling av medborgare oavsett i vilket land de är bosatta. en motsvarande bestämmelse ingår i artikel 3.1 i den nordiska miljöskyddskonventionen. Begreppet "sakägare" som används i artikeln, alltså den som berörs eller kan beröras av verkningar från en verksamhet eller åtgärd, motsvarar begreppet "part" vilket är allmänt vedertaget i miljölagstiftningen i Finland och mera vidsträckt än i den normala förvaltningslagstiftningen.

I artikel 16.3 utsträcks kravet på likabehandling som ingår i artikel 16.2 till att också gälla skadeståndsyrkanden som framförs på grund av en verksamhet. I motsats till vad som är fallet i artikel 3.2 i den nordiska miljöskyddskonventionen ingår i artikel 16.3 i överenskommelsen dock inte den så kallade förmånlighetsregel som gäller valet av lagstiftning som ska tillämpas på skadestånd. angående valet av lagstiftning vid behandlingen av ersättningsanspråk med civilrättslig grund har europaparlamentets och rådets förordning nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (den s.k. rom II förordningen) utfärdats. enligt artikel 7 i förordningen ska lagen på den plats där miljöskadan uppkommit tillämpas på ersättningen för miljöskadan, såvida inte den person som lidit skada har valt att grunda sin fordran på lagen i det land där den skadevållande händelsen inträffade. Vid förhandlingarna om överenskommelsen ansågs det därför vara ändamålsenligt att inte utfärda särskilda lagvalsbestämmelser i fråga om miljöskador som hänför sig till gränsvattendrag.

I artikel 16.4 bestäms om rätten för andra än sakägare att delta i behandlingen av ett tillståndsärende som är anhängigt i det andra landet. Utgångspunkten är att kravet i artikel 16.2 på likabehandling också ska tillämpas på dem som för talan med stöd av den nationella lagstiftningen, såsom miljöorganisationer. I bakgrunden till bestämmelsen finns bland annat bestämmelserna om icke-administrativa föreningar, organisationer och grupper i konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (FördrS 122/2004), dvs. den så kallade Århuskonventionen. I Finland regleras organisationernas rätt att föra talan och att söka ändring i miljöärenden i 92 och 97 § i miljöskyddslagen och i 17 kap. 1 § i vattenlagen.

Artikel 17. Bevakning av allmänna intressen. I artikel 16 finns bestämmelser om medborgarnas rätt att delta i behandlingen av frågor som rör gränsvattendrag också i myndigheten i det andra landet. För att också de nationella myndigheterna ska ha möjlighet att föra talan i ett ärende som behandlas i en myndighet eller domstol i det andra landet, ska enligt artikel 17 en myndighet utses som ska bevaka de allmänna intressena.

Vid förhandlingarna om överenskommelsen ansågs det att en regional myndighet ska vara bevakningsmyndighet i de frågor som överenskommelsen avser. I detta avseende avviker gränsälvöverenskommelsen från den nordiska miljöskyddskonventionen, som i övrigt innehåller tämligen likartade bestämmelser om bevakning av allmänna intressen i projekt med gränsöverskridande verkningar. Bevakningsmyndigheten i Finland är Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, som också nationellt utövar tillsyn över efterlevnaden av vattenlagen och miljöskyddslagen inom sitt verksamhetsområde samt bevakar de allmänna intressena i vattenärenden. Bevakningsmyndigheten föreslås bli utsedd i ikraftträdandelagen. I artikel 17.2 definieras bevakningsmyndighetens rättigheter närmare på motsvarande sätt som i artikel 4 och 6 i den nordiska miljöskyddskonventionen. Målet har varit att bevakningsmyndighetens rättigheter ska vara lika omfattande som de rättigheter som nationella myndigheter som bevakar allmänna intressen har i ett motsvarande ärende.

Artikel 17.3, som gäller överföring av bevakningsmyndighetens rätt att föra talan i ett visst ärende till en annan myndighet, motsvarar artikel 9 i den nordiska miljöskyddskonventionen. Överföring av rätten att föra talan kan i enskilda fall behövas, om verkningarna för ett projekt enbart riktar sig mot exempelvis vattentrafik. De uppgifter som bevakningsmyndigheten har och som avses i artikeln kan i Finland då skötas av till exempel Trafikverket. Om projektet inverkar på flera allmänna intressen, sköts uppgiften som bevakningsmyndighet emellertid av den regionala Närings-, trafik- och miljöcentralen.

I artikel 17.4 bestäms om fördelningen av de kostnader som bevakningsmyndighetens uppgifter föranleder. På samma sätt som det bestäms i artikel 8 i den nordiska miljöskyddskonventionen, bär också den bevakningsmyndighet som avses i denna överenskommelse sina egna kostnader.

Artikel 18. Information om tillståndsärenden. Artikeln innehåller bestämmelser om informationen om sådana tillståndsärenden som avses i artikel 16. Syftet med informationen är att säkerställa att medborgarna också har faktiska möjligheter att utöva de rättigheter som de har enligt artikel 16. I den nordiska miljöskyddskonventionen ingår ingen motsvarande bestämmelse, vilket kan ha varit anledningen till att konventionen har tillämpats i mycket liten utsträckning. Informationen sker enligt de bestämmelser om kungörelse och delgivning av tillståndsansökningar som gäller i det land där verkställigheten ska ske. Detta är motiverat eftersom både den bevakningsmyndighet som svarar för informationen och medborgarna känner bäst till lagstiftningen och förvaltningsförfarandena i det egna landet. Den information som åsyftas i artikeln omfattar inte bara ansökningar om tillstånd utan också, enligt artikel 18.2, tillståndsbeslut och domar.

Artikel 19. Syn. Artikeln innehåller bestämmelser om rätten för en myndighet eller domstol som behandlar tillståndsärenden att förrätta syn i terrängen också i det andra landet för att bedöma de gränsöverskridande verkningarna. Synen ska förrättas i samverkan med den andra partens bevakningsmyndighet, och denna ska alltid ge sitt medgivande till synen. Den myndighet eller domstol som förrättar synen handlar även under förrättandet av synen som myndighet och under det ansvar som anknyter till detta, även om den givetvis inte har samma befogenheter på den andra partens territorium som i sitt eget land. Därför är det befogat att den myndighet som förrättar synen får hjälp av bevakningsmyndigheten. I artikel 10 i den nordiska miljöskyddskonventionen bestäms om besiktning som bevakningsmyndigheten utför i motsvarande syfte. För att omedelbarhetsprincipen ska tryggas är det dock ändamålsenligt att synen kan förrättas av den myndighet eller domstol som behandlar tillståndsärendet.

Artikel 20. Vattenverksamhet med väsentlig påverkan. Artikelbestämmelserna om överläggningar mellan parterna vid genomförande av viss vattenverksamhet med väsentlig påverkan grundar sig på kapitel 3 artikel 13 i 1971 års överenskommelse, som gäller ärenden som ska underställas regeringarna för prövning. Eftersom behandlingen av tillståndsärenden enligt den nya överenskommelsen övergår från gränsälvskommisionen till de nationella myndigheterna och domstolarna, är det möjligt att tillstånd av båda ländernas myndigheter eller domstolar kommer att behövas för genomförande av vattenverksamhet med väsentlig påverkan. I artikel 21 finns bestämmelser om samordnad handläggning av sådana projekt och de tillståndsbehandlingar som anknyter till dem.

En verksamhet med väsentlig påverkan kan emellertid vara helt och hållet belägen i det ena landet, även om verkningarna sträcker sig till det andra landet. enligt den nya överenskommelsen får ett sådant projekt inte meddelas tillstånd utan föregående överläggningar mellan parterna, när det är fråga om vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverledning som väsentligen kan påverka vattenförhållandena i en gränsälv. I praktiken planeras inga sådana projekt just nu, och det anses inte vara sannolikt att ett sådant projekt som skulle ingå i artikelns tillämpningsområde blir anhängigt. I ett sällsynt fall av detta slag skulle det vara möjligt att enas om genomförande av projektet också genom ett särskilt statsfördrag.

Artikel 21. Samordnad handläggning. Bestämmelser om samordnad handläggning behövs eftersom avskaffandet av en gemensam tillståndsmyndighet innebär att en del av de tillståndsärenden som nu ska avgöras av gränsälvskommisionen kommer att behandlas i en myndighet eller domstol i båda länderna. I praktiken kan sådana projekt som förutsätter tillstånd i båda länderna vara bland annat

gränsälvmuddringar eller byggande av broar över en gränsälv. Tillståndsärendet behandlas i sådana fall i regionförvaltningsverket i Norra Finland för Finlands del och i Miljödomstolen i Umeå för Sveriges del.

Enligt artikel 21.1 är det generella målet att behandlingen av tillståndsärenden ska ske samtidigt i båda länderna, så långt det är möjligt. eftersom anhängiggörandet av tillståndsärenden är helt och hållet beroende av den projektansvariges vilja, kan bestämmelsen till denna del inte vara förpliktande för myndigheten. en samtidig och smidig behandling av tillståndsärenden gagnar i regel också sökanden, så även sökanden strävar sannolikt efter att ansöka om tillstånd samtidigt i vartdera landet. I praktiken kan man eftersträva samtidig behandling genom ett så gott samarbete som möjligt mellan de myndigheter som ansvarar för tillståndsärenden och genom informationsutbyte. I artikel 21.1 ingår därmed en skyldighet för myndigheter och domstolar som behandlar tillståndsärenden att informera varandra.

I artikel 21.2 utsträcks den i artikel 21.1 angivna informationskyldigheten att omfatta också beslut och domar i tillståndsärenden. Vid behandlingen av tillståndsärenden ska de nationella myndigheterna och domstolarna givetvis iakttä nationell lagstiftning. De nationella författningarna ger dock myndigheten eller domstolen prövningsrätt i flera avseenden, till exempel i fråga om hur de detaljerade tillståndsbestämmelserna ska utformas. De tillståndsbestämmelser som gäller samma projekt ska vara samordnade sinsemellan så att genomförandet av projektet inte försvåras eller blir omöjligt i sådana situationer där de nationella författningarna möjliggör flera olika sätt att verkställa projektet lagenligt. För att tillståndsbestämmelserna ska samordnas ska de myndigheter och domstolar som behandlar ett tillståndsärende därför kontakta varandra redan innan tillståndsärendet avgörs. Behandlingstidtabellerna kan emellertid skilja sig åt så mycket att ett tillståndsärende avgörs betydligt tidigare i det ena landet än i det andra. Då är det särskilt viktigt att informera om beslutet eller domen.

Oberoende av om ett tillståndsärende som gäller samma projekt avgörs samtidigt i Finland och Sverige eller ej, kan besvär över avgörandet leda till att ett beslut eller en dom som gäller ett tillstånd vinner laga kraft i det ena landet tidigare än i det andra. Ändringssökandet kan delvis bli onödigt, om det i en sådan situation är möjligt att påbörja genomförandet av projektet i det ena av länderna utan att invänta besvärbehandlingen. Med avseende på rättssäkerheten är en sådan situation inte acceptabel, och därför förbjuds i artikel 21.3 domstolen respektive myndigheten att meddela tillstånd att påbörja ett projekt innan domen eller beslutet har vunnit laga kraft, såvida inte dom eller beslut i det andra landets tillståndsärende har vunnit laga kraft. I Finland innebär bestämmelsen i praktiken att tillståndsmyndigheten inte med stöd av 101 § i miljöskyddslagen kan föreskriva att verksamheten får

inledas eller att den inte med stöd av 2 kap. 26 § i vattenlagen kan ge tillstånd att inleda arbeten, om inte den dom som miljödomstolen i Sverige har gett och som gäller samma projekt har vunnit laga kraft.

I artikeln begränsas inte de nationella tillståndsmyndigheternas prövningsrätt till den del det är fråga om förutsättningarna för beviljande av tillstånd. Det är alltså möjligt att en tillståndsansökan som gäller samma projekt godkänns i det ena landet och avslås i det andra. Utgående från en ingående jämförelse av vatten- och miljölagstiftningarna som gjordes när överenskommelsen bereddes är en situation av det slaget emellertid osannolik, eftersom lagstiftningarna i Finland och Sverige och särskilt de grundläggande principerna för vatten- och miljörätten redan av hävd är tämligen likriktade. På grund av gemenskapsrätten närmar sig lagstiftningarna hela tiden varandra också för många detaljers vidkommande. I praktiken är det emellertid skäl att ge akt på samordningen av handläggningen av tillståndsärenden efter att överenskommelsen har trätt i kraft, och denna uppföljning har i artikel 10.2 getts i uppdrag åt den nya gränsälvscommissionen.

Artikel 22. Handlingarnas språk. I Finland inverkar grundlagen och språklagen (423/2003) på artikeln om handlingarnas språk på ett centralt sätt, och ambitionen har varit att utforma artikeln i linje med bestämmelserna i dessa författningar. Enligt 17 § 2 mom. i grundlagen har var och en rätt att hos myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk. Också samiska språklagen blir tillämplig i den nordligaste delen av överenskommelsens tillämpningsområde. I Sverige ingår motsvarande bestämmelser om rätten att använda samiska hos myndigheterna och hos domstol i den nya lagen (2009/724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, som träder i kraft den 1 januari 2010.

För det andra följer av grundlagen att om en sakägare exempelvis är en potentiell skadelidande på den svenska sidan och har rätt att delta i behandlingen av ärendet, underställs han eller hon finsk jurisdiktion och på honom eller henne tillämpas till denna del grundlagens krav på jämlikhet och rätt att få sitt ärende behandlat. Tillståndsbeslutet ska i ett sådant fall också översättas till svenska i sin helhet, eftersom besvärsmöjligheterna ska tryggas på ett jämlikt sätt.

Myndigheten är skyldig att under behandlingen av ansökan informera alla sakägare tillräckligt så att de effektivt kan bevaka sina intressen. Myndigheten blir därmed skyldig att se till att sammanfattningarna översätts till det andra språket, att ansökningshandlingarna översätts till det andra språket till den del de gäller sakägarens intresse eller rättighet och att se till att tillståndsbeslutet översätts till det andra språket i sin helhet. I 20 § i språklagen avgränsas översättningen av

ansökningshandlingar i fråga om till exempel tekniska utredningar. Till den del myndigheten bedömer att en handling inte påverkar sakägarens rättighet, kan den lämnas översatt. Till det översatta materialet ska då fogas en förteckning över material som inte har översatts. På begäran har sakägaren rätt att få en översättning också av sådant material.

Skyldigheten att ombesörja översättningen ligger på myndigheten. Myndigheten står också för kostnaderna för översättningen, eftersom en översättning inte kan jämföras med kravet på materiellt innehåll i en ansökan om miljötillstånd. Innehållsutredningar ska bekostas av sökanden, men enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) är inte översättningskostnaderna sådana kostnader som kan tas ut hos sökanden, utan de ingår i skötseln av de processuella formkraven.

Bestämmelser om fiske

Artikel 23. Geografiskt tillämpningsområde. I artikeln definieras tillämpningsområdet för överenskommelsens fiskebestämmelser och för fiskestadgan som utgör en integrerad del av den. Till tillämpningsområdet hör de gränsälvar som uppräknas i artikeln samt av deras sidogrenar, dock inte biflöden, Torne älvs mynninggrenar och det havsområde i Bottenviken utanför Torne älv som definieras närmare i artikeln. Jämfört med Torne älvs nuvarande fiskeområde, som definieras i kapitel 5 artikel 1 i 1971 års överenskommelse, ändrar den nya gränsälvsöverenskommelsen inte tillämpningsområdet i älvsområdet eller i det havsområde som ligger på Finlands sida. Däremot minskar havsområdet i Bottenviken på Sveriges sida betydligt jämfört med det nuvarande området och omfattar i fortsättningen enbart de nuvarande så kallade 1- och 2-områdena. Således kommer tillämpningsområdet för fiskebestämmelserna till havs att vara ungefär lika stort på både den finska och den svenska sidan.

Artikel 24. Fiskådra. Syftet med bestämmelserna om fiskådra är att trygga fiskens gång. I artikel 24.1 anges var fiskådran löper. Bestämmelsen är nästan identisk med kapitel 5 artikel 2 i 1971 års överenskommelse. Till skillnad från vad som föreskrivs i 1971 års överenskommelse har gränsälvscommissionen inte längre någon rätt att bestämma att fiskådran ska gå i en annan del av vattnet. Motsvarande rätt har inte heller de myndigheter som förvaltar fisket. Det ansågs inte nödvändigt att ta in en sådan bestämmelse i den nya överenskommelsen, eftersom den aldrig hittills heller har tillämpats och den har därmed saknat praktisk betydelse.

På samma sätt som i 1971 års överenskommelse föreslås i artikel 24.2 inskränkingar i bedrivandet av fiske i fiskådrorna. Fiskeredskap eller andra anordningar, såsom ej fiskande delar, ledarmar, förtöjningspålar, flottningsknippen, bryggor eller ankare, får inte placeras eller användas så att fiskens gång i fiskådran kan hindras eller att fisken inte kommer dit. Vid fiske med flytnät eller med kullenät i fiskådran ska minst hälften av ledens bredd alltid vara fri för fiskens fria gång; detta är en ny bestämmelse jämfört med 1971 års överenskommelse. Bestämmelsen enligt vilken den som har särskild rätt att stänga fiskådran förblir oförändrad.

Artikel 25. Närmare bestämmelser. Av artikel 25.1 framgår att närmare bestämmelser om fisket i Torneälvens fiskeområde ingår i den till överenskommelsen fogade fiskestadgan som utgör en integrerad del av överenskommelsen. Bestämmelserna i fiskestadgan har därmed samma juridiska ställning som bestämmelserna i själva överenskommelsen, och därför kan de ändras bara genom överenskommelse mellan parterna i enlighet med artikel 31 i gränsälvsöverenskommelsen. Regeringarna eller de myndigheter som bestämts av dem kan dock i enlighet med de villkor som ingår i 16 § i fiskestadgan utfärda författningar som avviker från vissa bestämmelser i fiskestadgan.

Fiskestadgan innehåller sammanlagt 22 paragrafer som gäller bland annat vilka redskap som är tillåtna vid fiske efter lax, öring och andra fiskarter samt vilka redskap och fiskemetoder som är totalförbjudna. Vidare ingår i fiskestadgan bestämmelser om tillåtna tillverkningsmaterial och mått för fiskeredskap. I den ingår också förbud jämte undantag för fiske efter lax och öring samt allmänna bestämmelser om fiske-säsonger på älv- och havsområdet.

Enligt artikel 25.2 förbinder sig parterna att för biflöderna till Torne älv införa nödvändiga bestämmelser och vidta nödvändiga åtgärder för att främja fiskbestånden. I förhandlingarna har man bland annat diskuterat om behovet att genomföra nationella åtgärder för att skydda öringen i Torne älvs biflöden.

Artikel 26. Bemyndigande. I artikeln hänvisas till fiskestadgan i vilken de myndigheter som förvaltar fisket på Torne älvs fiskeområde definieras, dvs. förutom regeringarna, i Finland Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och i Sverige Fiskeriverket och Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Dessutom bestäms i artikeln om gränsälvscommissionens rätt att ge utlåtanden i sådana ärenden som hör till de fiskeförvaltande myndigheternas bestämmanderätt. ett gemensamt förslag till beslut av regeringarna eller av de myndigheter som bestämts av dem gällande undantagen som föreskrivs i 16 § i fiskestadgan ska ges till Finsk-svenska gränsälvscommissionen för utlåtande i så god tid att

kommissionen de facto har möjlighet att utöva sin rätt att bli hörd före beslutet fattas. Gränsälvscommissionen kan inte genom sitt utlåtande hindra myndigheterna att fatta ett beslut i enlighet med vad som föreslagits. Gränsälvscommissionens ståndpunkt ska dock tillmätas tillräckligt stor vikt särskilt i frågor som hänför sig till dess eget ansvarsområde. Bestämmelser om gränsälvscommissionens rätt att avge utlåtanden i fiskeärenden ingår också i artikel 11 i överenskommelsen och i 20 § i fiskestadgan. Enligt 20 § i fiskestadgan behöver inget utlåtande inhämtas i de fall där den ansvariga myndigheten har erforderlig och tillräcklig kompetens i den fråga som behandlas.

Artikel 27. Forskning och statistik rörande fiskbestånden. Bestämmelsen om forskning och statistik är ny jämfört med 1971 års överenskommelse. Dess syfte är att befästa det nuvarande samarbetet för forskning och uppföljning av fiskbestånden. Med hjälp av tillräckliga forskningsuppgifter kan man försäkra sig om att begränsningarna i fisket är rätt dimensionerade för att trygga fiskbeståndet.

Enligt artikel 27.2 uppgör parterna årligen gemensam statistik över fisket genom att samla in data om fångstandelar och fångstmängder för varje fiskesäsong. enligt artikel 27.3 ska parternas behöriga myndigheter sammanställa uppgifterna enligt gemensamma förfaranden. I Finland är det i första hand Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet som ansvarar för insamlingen av uppgifterna. Parternas myndigheter som svarar för uppgiftsinsamlingen kommer överens om de gemensamma förfarandena sinsemellan. Havsområdets yrkesfiskare lämnar de fångstanmälningar som EG-rättsakterna kräver till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland liksom hittills.

Artikel 28. Åtgärder för att skydda fiskbestånden mot sjukdomar m.m. Artikeln förpliktar parterna att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda fiskbestånden från allvariga smittsamma fisksjukdomar. Åtgärder ska även vidtas för att förebygga inplantering av främmande fiskarter eller fiskstammar. Bestämmelsen begränsar prövningsrätten för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland vid fattande av beslut om tillståndsansökningar om utplantering och omplantering i Torne älvs vattendrag enligt 121 § i lagen om fiske.

Om det trots åtgärderna råder misstanke om eller konstateras att någon allvarlig smittsam fisksjukdom förekommer, ska den andra parten omedelbart underrättas om det med stöd av artikel 28.2.

Artikel 29. Brott mot fiskebestämmelserna. I artikeln binds påföljderna för överträdelse av överenskommelsen och fiskestadgan samt överträdelse av bestämmelser som utfärdats med stöd av den vid den nationella lagstiftningen i respektive land. Artikeln innebär en betydlig förändring jämfört med nuläget, eftersom det

för närvarande huvudsakligen är fiskestadgan som innehåller bestämmelserna om straffen för överträdelser av vissa bestämmelser i överenskommelsen och fiskestadgan, om förverkandepåföljderna och om beslag. Vidare ingår nuförtiden bestämmelser om påföljder i Finland i lagen om fiske inom Torne älvs fiskeområde.

Enligt artikeln bestraffas brott mot bestämmelserna om fiske i enlighet med den nationella lagstiftningen. I Finland bestäms om fiskeförseelse i 108 § i lagen om fiske, om olovlig fångst i 28 kap. 10 § i strafflagen och om fiskebrott i 48 a kap. 2 § i strafflagen. De ändringar i den svenska fiskelagen (1993:787) som trädde i kraft den 1 juli 2003 innebär att hot om straff som är strängare än de nuvarande införts också vid fiske på den svenska sidan av Torne älvs fiskeområde. Detta gäller också de ändringar i lagen som trädde i kraft den 1 juli 2008 om administrativ avgift för överträdelser.

Slutbestämmelser

Artikel 30. Tvistelösning. Artikeln innehåller bestämmelser om förfarandet för lösning av tvister mellan parterna som hänför sig till tolkning eller tillämpning av överenskommelsen. Artikeln motsvarar praxis i internationell traktaträtt.

Artikel 31. Översyn och ändringar. Artikeln innehåller bestämmelser om översyn av överenskommelsens tillämpning och om ändring av överenskommelsen. artikeln motsvarar praxis i internationell traktaträtt.

Artikel 32. Uppsägning. Artikeln innehåller bestämmelser om förfarandet för uppsägning av överenskommelsen. artikeln motsvarar praxis i internationell traktaträtt.

Artikel 33. Överenskommelser som upphävs. Den nya gränsälvsöverenskommelsen ersätter 1971 års överenskommelse och överenskommelsen av år 2003 om inrättandet av ett gemensamt avrinningsdistrikt, som även ursprungligen avsetts vara tillfällig. Utöver dessa överenskommelser ingår i artikeln en bestämmelse om hävande av 1949 års flottningsöverenskommelse. I Torne älv har man senast bedrivit flottning år 1972, varför flottningsöverenskommelsen inte längre haft någon praktisk betydelse på över 30 år.

Artikel 34. Övergångsbestämmelser. Överenskommelsens övergångsbestämmelser gäller i huvudsak verksamheten i den kommission som upprättades genom 1971 års överenskommelse, och de behövs för att de ärenden som är anhängiga hos kommissionen när överenskommelsen träder i kraft ska arrangeras, precis som överföringen av kommissionens tillgångar och skulder. Verksamheten för 1971 års kommission upphör därmed helt och hållet när den nya överenskommelsen träder i kraft.

Enligt artikel 34.1 ska de ärenden som är anhängiggjorda hos 1971 års kommission överlämnas till respektive nationella domstol eller myndighet för handläggning när överenskommelsen träder i kraft. I praktiken överförs ärendena alltså till myndigheterna i Finland eller Sverige utgående från i vilketdera landet den tillståndspliktiga verksamheten kommer att bedrivas. I sådana situationer som avses i artikel 21 ska ärendet överföras till båda ländernas myndigheter för behandling.

Bestämmelser om den lagstiftning som ska tillämpas på de överförda ärendena ingår i artikel 34.2. antingen tillämpas bestämmelserna i 1971 års överenskommelse eller så tillämpas den nationella lagstiftningen; det avgörande är hur långt behandlingen av ärendet i 1971 års kommission har framskridit. Om kapitel 8 artikel 4 i 1971 års överenskommelse om underrättande om ansökningen och kungörelse redan har tillämpats i ett ärende, ska 1971 års överenskommelse tillämpas också i övrigt i den nationella myndigheten eller domstolen. Om underrättelse och kungörelse ännu inte har skett i ärendet när överenskommelsen träder i kraft, tillämpas i ärendet de nationella bestämmelserna i det land där projektet kommer att verkställas.

I artikel 34.3 bestäms om varaktigheten hos tillstånd som 1971 års gränsälvskommission har meddelat med stöd av den gamla överenskommelsen. Överenskommelsens ikraftträdande har ingen direkt inverkan på dessa gamla tillstånd, utan de fortsätter att gälla oförändrade som om de var meddelade med stöd av nationell lagstiftning. När överenskommelsen har trätt i kraft ska bestämmelserna i den nationella lagstiftningen tillämpas på omprövning och tillsyn av tillstånden. Med stöd av kapitel 3 artikel 18 i 1971 års överenskommelse har det även i nuläget varit möjligt att ompröva vattenhushållningstillstånd. Övergången till att tillämpa nationell lagstiftning betyder således inte att förutsättningarna för omprövning lindras.

På brott mot bestämmelserna i gamla tillstånd tillämpas enligt artikel 34.4 antingen 1971 års överenskommelse eller de nationella bestämmelserna utgående från om överträdelsen har skett innan den nya överenskommelsen har trätt i kraft eller först därefter. De nationella straffbestämmelserna kan därmed tillämpas bara i fråga om överträdelser som har skett efter överenskommelsens ikraftträdande. Bestämmelsen är motiverad på grund av förbudet mot retroaktiv straffrättslig lagstiftning.

Artikel 34.5 och 34.6 gäller medel som 1971 års kommission innehar. De medel som influtit från försäljning av fiskekort enligt beslut av 1971 års kommission ska överföras till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket när överenskommelsen träder i kraft. Övriga tillgångar som innehas av 1971 års kommission ska med avdrag för skulder överföras till den nya kommission som inrättas. I tillstånd angående utsläppande av avloppsvatten som meddelats med stöd av 1971

års överenskommelse bestäms att vattenskyddsavgifter ska betalas. Dessa avgifter som grundar sig på gällande tillstånd ska betalas till den nya kommissionen efter att överenskommelsen har trätt i kraft. Eftersom det har bestämts att tillstånden till utsläppande av avloppsvatten ska ses över inom en viss tid som anges i tillståndet och det i varken Finlands eller Sveriges nationella lagstiftning ingår någon motsvarande vattenskyddsavgift, fortgår uttaget av avgifter bara tills alla gällande tillstånd har omprövats. 1971 års kommission har sitt arkiv i Haparanda. arkivet innehåller bland annat alla handlingar som hänför sig till de tillstånd som 1971 års kommission har beviljat. Dessa handlingar kan vara av betydelse i synnerhet när de nationella myndigheterna behandlar vatten- och miljötillståndsärenden som anknyter till gränsälvarna. Handlingarna kan ansluta sig till ärenden som faller under flera nationella myndigheters behörighet, så det är inte ändamålsenligt att de överlyttas till vissa nationella myndigheter. enligt artikel 34.7 ska alla de handlingar som finns hos 1971 års kommission överlämnas till den nya kommissionen. Om offentligheten för handlingar som finns hos denna bestäms i artikel 13.

Bestämmelser om redskapens konstruktion ingår i 8 § i fiskestadgan som utgör en integrerad del av överenskommelsen. Dessa bestämmelser innebär i praktiken att vissa redskap som nu är i användning inte får användas efter att överenskommelsen träder i kraft. eftersom detta i vissa fall kan vara oskäligt för fiskarna är det enligt artikel 34.8 möjligt att fortsätta användningen av nät som inte uppfyller kraven i 8 § 1 mom. i fiskestadgan ännu tre år efter att överenskommelsen trätt i kraft.

Artikel 35. Ikraftträdande. Enligt artikeln träder överenskommelsen i kraft 30 dagar efter det att parterna har underrättat varandra om att de nödvändiga konstitutionella kraven för överenskommelsens ikraftträdande har tillgodosetts.

Administrativ stadga

Enligt artikel 8.3 i överenskommelsen ingår de administrativa bestämmelserna som styr Finsk-svenska gränsälvskommisionens verksamhet i en stadga som utgör en integrerad del av överenskommelsen. Enligt artikel 14 i överenskommelsen finns i stadgan också närmare bestämmelser om hur kostnaderna för kommissionens verksamhet ska fördelas mellan parterna. Administrativa stadgan motsvarar således till sitt innehåll i stor utsträckning den administrativa stadga för finsk-svenska gränsälvskommisionen som utgör bilaga a till 1971 års överenskommelse.

Med stöd av 1971 års överenskommelse har parterna betalat ut förskott åt kommissionen och den slutliga fördelningen av kostnaderna har beslutats på basis av avräkningar halvårsvis. Avsikten är att den nya gränsälvskommisionens kansli

sköter kommissionens ekonomiförvaltning i sin helhet. Detta förenklar ekonomiförvaltningen och minskar den arbetsmängd som åsamkas parternas myndigheter. Med revisorernas hjälp kan man trygga en adekvat ekonomi och bevakningen av parternas intressen.

Ur kommissionens budget betalas alla de kostnader som kommissionens arbete föranleder. Till skillnad från nuläget är grunderna för arvoden till experterna och ledamöterna de samma oberoende av nationalitet. Det innebär att alla kostnader kan delas jämnt mellan parterna, när det inte längre finns någon anledning att skilja åt kostnaderna. Meningen är att de på 1971 års överenskommelse baserade årsarvodena för ledamöter ska frångås och mötesarvoden ska införas. Som grund för reseersättningarna används alltså de nationella resereglementena.

De bestämmelser som tidigare ingick i den administrativa stadgan om offentlighet för handlingar som finns hos kommissionen har flyttats till artikel 13 i överenskommelsen. Enligt 10 § i den nya administrativa stadgan ska kommissionen dessutom fastställa sin arbetsordning, där ännu mer detaljerade bestämmelser om kommissionens interna administration kan ingå. Administrativa stadgan är därmed inte fullt lika detaljerad som den stadga som ingår som bilaga till 1971 års överenskommelse.

Fiskestadga

Allmänna bestämmelser

1 §. Syfte. I 1 mom. uttrycks sambandet mellan fiskestadgan och gränsälvöverenskommelsen. Fiskestadgan utgör en integrerad del av gränsälvöverenskommelsen.

I 2 mom. preciseras fiskestadgans syfte i förhållande till bestämmelserna som gäller syftet i artikel 2 i gränsälvöverenskommelsen. Enligt momentet är det utgångspunkten att man genom tillämpningen av bestämmelserna i fiskestadgan når en skälig och rättvis jämvikt å ena sida med tanke på nyttjandet och skyddet av fiskebeståndet, och å andra sidan så att man genom fisket kan främja intressena för de olika grupperna av fiskare i hela gränsregionen som helhet.

I 3 mom. konstateras det att bestämmelserna i fiskestadgan inte får innebära en tolkning i strid med dess syfte eller med Finlands och Sveriges internationella åtaganden, i synnerhet EG:s gemensamma fiskeripolitik.

2 §. Tillämpningsområde. I paragrafen bestäms att fiskestadgan är i kraft på Torneälvns definierade fiskeområde, vars gränser och utsträckning på motsvarande sätt också definierats i artikel 23 i gränsälvöverenskommelsen. I 2 mom. bestäms den

gräns som delar Torne älvs fiskeområde i ett älvmråde och i ett havsområde. Gränsen följer den så kallade sötvattensgränsen. Precis som nu är olika fiskebestämmelser i kraft för havsområdet och för älvmrådet.

3 §. Fredningszoner. I paragrafen definieras fredningszonerna i havsområdet. Fredningszonerna har beskrivits genom koordinater i bilaga 1 till fiskestadgan. Fredningszonerna på det nya tillämpningsområdet motsvarar fredningszonerna i kapitel 5 artikel 3 i 1971 års överenskommelse. Linjedragningen för de fredningszoner som faller utanför det nya tillämpningsområdet har inkluderats såsom tilläggsinformation i bilaga 1. Fredningszonerna består i praktiken av sex 400 meter breda farleder som sträcker sig från älvmyningen till Bottenhavet. I protokollet som förhandlingsdelegationernas ordförande godkände den 25 juni 2009 konstateras att Finland och Sverige även i fortsättningen upprätthåller de delar av fredningszonerna som faller utanför det nya tillämpningsområdet. I Finland ingår bestämmelser om fiskleder, vilka motsvarar fredningszonerna, i 12 § i vattenlagen och i 24 § i lagen om fiske. Inom fredningszonerna gäller förbud att sätta ut eller använda ett fångstredskap så att fiskens gång där kan förhindras eller att fisken inte kan komma till fredningszonen eller röra sig där.

Vid älvmyningen är allt slags fiske med storryssjor, redskap försedda med botten samt kroknät och andra redskap för fångst av lax eller öring förbjudet. Förbudet motsvarar bestämmelsen i kapitel 5 artikel 4 i 1971 års överenskommelse, och det bygger på en önskan att säkerställa fiskens möjligheter att röra sig mellan älv- och havsområdet. Däremot ingår bestämmelsen i andra stycket i samma artikel om utsättande av redskap av visst slag i sundet mellan öarna Stora Tervakari och Hampuleiviskä inte längre i vare sig den nya gränsälvöverenskommelsen eller i fiskestadgan, eftersom svenska staten har inlöst området i fråga.

4 §. Definitioner. I paragrafen definieras de centrala begreppen för fiskeredskap i fiskestadgan. Det har ansetts vara nödvändigt att inkludera en förteckning över definitionerna i fiskestadgan med tanke på de lokala förhållandena samt på grund av vissa skillnader mellan finsk och svensk rättspraxis.

Med fast redskap avses redskap med ledarm avsedda att användas på samma ställe under minst två dygn. Som exempel på fasta redskap nämns laxfällor och storryssjor. av småryssjans definition följer för storryssjans del att någon del av ledarmen eller av redskapet ska vara minst 1,5 meter hög. Definitionen av fast redskap motsvarar till stor del storryssjans definition i 8 § i förordningen om fiske. I förhandlingarna har utgångspunkten varit att ett fast redskap till sin konstruktion ska vara sådant att lax och öring kan frisläppas levande och oskadd ur det. Närmare bestämmelser om redskapens konstruktion ingår i 8 och 10 § nedan. Den närmare

definitionen av ryssjors konstruktion diskuterades också under förhandlingarna men samförstånd mellan länderna uppnåddes slutligen endast beträffande bestämmelser om maskstorleken för näten i fasta redskap enligt 10 §.

Förankrade nät är ett nytt begrepp som har införlivats i fiskestadgan på grund av skillnaderna i den finskspråkiga och svenskspråkiga fisketerminologin. Termen motsvarar i Finland närmast av bottennät som har definierats i 6 § 2 mom. i förordningen om fiske. Förankrade nät avser sådana nät som satts ut eller förankrats i botten och som inte driver med vattnet. Enligt 7 § i fiskestadgan är det förbjudet att använda strömhinder vid fiske med förankrade nät. av hävd används benämningen "koste" eller "laiska" för förankrade nät.

Flytnät har i fiskestadgan definierats som ett nät som driver med strömmen och kulenät som en not som är fäst vid båt. Motsvarande definitioner ingår inte i lagen om fiske eller i förordningen om fiske.

Med drag avses i fiskestadgan konstgjorda beten, wobblers, flugor eller därmed jämförbara lockmedel som är försedda med krokar och som med sina rörelser, färger eller former lockar fisken att hugga. avsikten är att definitionen på ett omfattande sätt ska täcka alla drag som tillverkats konstgjort. Det är därmed förbjudet att använda andra slags drag.

Med handredskap avses spö, pilk och liknande rörliga redskap som är utrustade med lina och drag eller krok.

Med naturliga beten avses levande eller avlivade beten (maskar, larver, fiskar och dylika) och luktpreparat.

5 §. Fiskevårdsavgift. I paragrafen hänvisas till den nationella lagstiftningen om fiskevårdsavgift. I Finland uppbärs fiskevårdsavgift enligt 88 § i lagen om fiske. I Sverige finns inget motsvarande system. Vidare preciseras i paragrafen skyldigheten att erlägga fiskevårdsavgiften så att då man fiskar med drag även den som rör båten ska ha erlagt avgiften. Detta har ansetts vara klarast med tanke på övervakningen. Samma förfarande gäller också för Tana älv.

Fångstredskap, fisketider och minimimått

6 §. Tillåtna fångstredskap. I 1 och 2 mom. i paragrafen uppräknas de tillåtna fångstredskapen för fiske efter lax och öring och andra fiskarter. Vid fiske efter lax och öring får endast följande redskap användas: fasta redskap i havsområdet, flytnät, kullenät och håv i älvsområdet på fångstplatser enligt bilaga 2 samt spö och drag. Håv godkänns igen såsom ett traditionellt fångstredskap för fiske efter lax och öring. Det är förbjudet att använda fasta redskap och not på älvsområdet och flytnät, kullenät (kolknot) och håv på havsområdet. Även användning av förankrade nät för fiske efter lax och öring på älven och på havsområdet är förbjudet. Bakgrunden till bestämmelsen är behovet att hindra effektivt nätfiske efter lax och öring. Vid fiske efter andra fiskarter tillåts de flesta redskapstyperna, såsom förankrade nät annanstans än på forsområden, men inte trålredskap.

Fångstplatserna enligt bilaga 2 är så kallade traditionella fångstplatser, där man redan nu har tillåtit fiske med vissa traditionella fångstmetoder i större utsträckning än annanstans på älvsområdet. Gränsälvskommisionen enligt 1971 års överenskommelse har upprätthållit en förteckning över dessa fångstplatser och bilaga 2 grundar sig på denna förteckning av kommissionen. rätten till fiske på en fångstplats är en i 13 § i lagen om fiske och i 101 § i fastighetsbildningslagen avsedd särskild förmån vars existens och utsträckning vid behov kan avgöras i en fastighetsbestämning. enligt 16 § i fiskestadgan kan förteckningen över fångstplatser i bilaga 2 ändras om det är nödvändigt till exempel på grund av ett beslut i en sådan fastighetsbestämning.

Enligt 3 mom. är det endast tillåtet att fiska med högst tre drag per redskap, dvs. per spö. Under fiske med handredskap måste redskapen enligt momentet hela tiden vara inom räckhåll för fiskaren. Med bestämmelserna försöker man förhindra överdimensionerat fiske med handredskap och uppkomsten av en negativ fiskekultur, såsom att lämna spön som är uppriggade till fiske utan övervakning.

Enligt 4 mom. är det tillåtet att iordningställa fångstplatsen i den omfattningen som är nödvändig för fisket. I 5 mom. bestäms att fiskande redskap dock inte får användas i iordningsställandet om avsikten är att fånga fisk. I 6 mom. bestäms om anmälningskyldighet. Den som avser att iordningställa en fångstplats ska meddela om sin avsikt senast sju arbetsdagar innan detta påbörjas till de myndigheter som övervakar fisket som anges i momentet.

7 §. Förbjudna redskap och fiskemetoder. I paragrafen ingår bestämmelser om vissa förbjudna redskap och fiskemetoder. Förbuden motsvarar i huvudsak de förbud som finns i både Finlands och Sveriges respektive nationella fiskelagstiftningar

och innefattar i vissa fall också förbud som följer av internationella förpliktelser. I 1 mom. konstateras det att andra redskap än de tillåtna redskap som anges i 6 § är förbjudna.

I 2 mom. förbjuds fiske med utter (harrbräde) och därmed jämförbara fiskemetoder, såsom med olika planare.

I 3 mom. förbjuds fiske med skjutvapen, bedövande eller giftiga ämnen eller med elektrisk ström. Förbudet motsvarar bestämmelsen i 8 § 2 mom. i fiskestadgan till 1971 års överenskommelse. I Finland ingår motsvarande förbud i 30 § i lagen om fiske. Också enligt artikel 23.1 i rådets förordning om bevarande av fiskeresurser genom tekniska åtgärder i Östersjön, Bälten och Öresund är det förbjudet att fiska med metoder som innefattar användning av sprängämnen, giftiga eller bedövande ämnen, elektrisk ström eller något slag av projektil.

I 4 mom. förbjuds sådant fiske med krokars vars avsikt är att kroka fisken från utsidan eller på sådant sätt att risken för detta är uppenbar. en fisk som krokats utanför munnen ska genast släppas tillbaka i vattnet. Bestämmelsen motsvarar 12 § 2 mom. i förordningen om fiske, om än kravet att släppa fisken tillbaka i vattnet inte ingår i momentet. Det centrala syftet för bestämmelsen är att förhindra så kallat ryckfiske, dvs. att få fisken att fastna från utsidan med lämpliga krokars och drag. Skyldigheten att släppa fisken tillbaka till vattnet har tillagts som ett nytt element för att effektivisera genomförandet av förbudet.

I 5 mom. förbjuds fiske med ljuster och med andra redskap som genomtränger fisken från utsidan. Skaftförsedd huggkrok får dock användas för att lyfta fisk som fångats med annat redskap. I Finland är användning av ljuster och motsvarande redskap förbjudet vid fiske i lax- och sikförande älvar enligt 12 § 1 mom. i förordningen om fiske.

I 6 mom. förbjuds användningen av strömhinder, ledarm eller andra fasta konstruktioner vid fiske med förankrade nät. Om en fast konstruktion placeras i strömmande vatten bildas ett sel bakom anläggningen, dit fisken går för att vila och är då lätt att fånga. en sådan konstruktion är t.ex. en bropelare. Förbudet motsvarar bestämmelsen i 5 § 3 mom. i fiskestadgan till 1971 års överenskommelse med tillägg för omnämmandet av annan fast konstruktion. Begreppet ledarm kommer från den finska fiskelagstiftningen och har ingen motsvarighet i den svenska fiskelagstiftningen varför det har ansetts vara nödvändigt att införa en uttrycklig bestämmelse om ledarmar i fiskestadgan.

I den nya fiskestadgan ingår inte längre något förbud mot att använda eld och ljus vid fiske med håv såsom i 7 § i fiskestadgan till 1971 års överenskommelse, eftersom ett sådant förbud inte längre behövs.

Enligt 7 mom. får föremål avsedda att skrämma fisken eller hindra dess gång inte placeras i eller ovanför vattnet. Genom förbudet vill man bland annat hindra att fisken leds in i fångstredskapen.

Enligt det sista momentet är det förbjudet att förvara förbjudna redskap ombord eller att på annat sätt hålla dem till hands. Det samma gäller under förbudstid för redskap som är tillåtna vid andra tider. I havsområdet är det även tillåtet att under förbudstid transportera redskap som är tillåtna förutsatt att de är bundna och undanstuvade. T.ex. transport från fångstplatsen till en närbelägen ö av fasta redskaps delar kan komma i fråga. Det är också tillåtet att transportera jaktvapen så att det under jakttiden kan transporteras t.ex. över en älv. I 108 § i lagen om fiske ingår sanktioner för den som håller förbjudna fångstredskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att de är lätt åtkomliga för fångst. enligt 100 § 3 mom. i lagen om fiske ska myndigheten eller fiskeövervakaren förstöra förbjudna fångstredskap eller deras delar eller göra dem obrukbara för fiske.

8 §. Fångstredskapens konstruktion och placering. I paragrafen ingår bestämmelser om vissa begränsningar för redskapens konstruktion och placering. Genom att reglera fångstredskapens material och maskstorlek försöker man spara unga fiskar och andra fiskarter än dem som är föremålet för fisket.

Enligt 1 mom. får vid fiske med nät efter andra fiskarter än lax och öring endast sådana flytnät och förankrade nät användas som består av enkel nätduk utan påse (grimm) tillverkad av entrådig nylon (monofil) med en maximal tjocklek på 0,20 millimeter. I havet är det dock tillåtet att använda grövre tråd i nät med maskstorlek upp till 40 millimeter. Med bestämmelserna vill man hindra användningen av starka nät avsedda för fiske efter lax och öring vid fiske efter andra fiskarter, men samtidigt möjliggöra användningen i havet av småmaskiga nät och av nät som är starkare än begränsningen till exempel vid fiske av strömming och siklöja. Lax och öring fastnar inte i dessa nät.

I 2 och 3 mom. ingår bestämmelser om maximilängd för näten. ett flytnät får vara högst 120 meter långt. ett kullenät får vara högst 200 meter långt och ett förankrat nät får vara högst 60 meter långt. Dessa begränsningar för nätens längd gäller dock inte vid fiske i havsområdet från och med den 1 augusti och till och med den 30 april och inte heller vid fiske i havsområdet med förankrade nät vars maskstorlek är högst 40 millimeter. Vidare är det förbjudet att sätta ut förankrade nät närmare

än 60 meter från ett förankrat nät som satts ut tidigare. Med bestämmelserna om nätens längd och avstånd från andra nät vill man hindra överdimensionerat fiske med nät efter lax och öring. Man vill dock tillåta motiverat nätfiske av andra fiskarter. Bestämmelserna om längd och avstånd för förankrade nät motsvarar bestämmelserna i 4 § punkt 3 och 4 i jord- och skogsbruksministeriets beslut om fiske inom Torne älvs fiskeområde.

Enligt 4 mom. får ingångsöppningen på en mjärde för nejonöga inte överskrida 16 centimeter. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att man inte kan fiska efter lax med mjärde och mjärdens ingång kan därför även vara betydligt mindre.

Enligt 5 mom. är det förbjudet att använda metalltråd, metallwire eller motsvarande i fångstredskapen. Förbudet gäller dock inte mjärdar och håvar för fiske efter lax och öring. Bestämmelsen om materialet för håvar för fiske efter lax och öring hör samman med bestämmelsen om tillåtna redskap i 6 § 1 mom. till vilka också håvar för fiske av lax och öring hör. enligt 6 mom. är fiske med håv efter andra fiskarter än lax och öring tillåtet bara med håv som är tillverkad av entrådlig nylon (monofil) med en trådtjocklek på högst 0,40 millimeter och av nät med minst 80 millimeters maskstorlek. Genom materialbegränsningarna vill man bland annat förhindra användningen av laxhåvar tillverkade av wire under sikens håvningstid, då det är förbjudet att fiska efter lax med håv.

9 §. Märkning av redskap. I paragrafen bestäms om skyldigheten att märka redskapen med ägarens eller brukarens namn och kontaktuppgifter. På detta sätt vill man effektivera övervakningen av fisket. Skyldigheten gäller inte handredskap som hålls i handen eller annars finns inom räckhåll för fiskaren. Däremot ska håvar märkas. Bestämmelsen har skärpts i förhållande till bestämmelsen i 1971 års överenskommelse.

10 §. Maskstorlek. I paragrafen ingår bestämmelser om maskstorlek för nätreddskap i älv- och havsområdet. I Finland ingår bestämmelser om sättet för mätning av maskvidd i 15 § i förordningen om fiske. Även i EG-rättsakter ingår bestämmelser om sättet för mätningen av maskstorlek. Syftet med bestämmelserna om maskstorlek är att förhindra att fiskar under minimimåtten fastnar i nätets maskor och att andra fiskarter än de som fiskas blir fångade. Därför bestäms en större maskstorlek för lax och öring än för sik eller mindre fiskar såsom strömming och siklöja.

I 1 mom. bestäms om maskstorleken för redskap i älvfiske. enligt punkt 1 ska maskstorleken vara minst 100 millimeter vid fiske efter lax eller öring med flytnät och kullenät. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i 18 § i fiskestadgan till 1971 års överenskommelse. enligt punkt 2 ska maskstorleken vara minst 80 millimeter och

högst 100 millimeter vid fiske efter andra fiskarter än lax och öring med flytnät och kullenät. I punkt 3 har de samma minimi- och maximimåtten bestämts för maskstorleken för förankrade nät. enligt punkt 4 ska maskstorleken vara högst 80 millimeter vid fiske med småryssja som är tillåten vid fiske efter andra arter. I 2 mom. ingår bestämmelser om maskstorleken för fasta redskap och förankrade nät i havsområdet. Bestämmelserna avviker i någon mån från kraven som gäller maskstorleken i 19 § i fiskestadgan till 1971 års överenskommelse. enligt den nu gällande bestämmelsen är den minsta maskstorleken för nät, notar och fasta redskap för fiske efter strömming och siklöja 24 millimeter och den största maskstorleken 38 millimeter. enligt den nya fiskestadgan får maskstorleken i fiskhuset för fasta redskap vara högst 80 millimeter, vilket lämpar sig för fiske efter både lax, öring och sik. Det är inte nödvändigt att införa bestämmelser om maskstorlek vid fångst av strömming och siklöja. enligt punkt 2 får maskstorleken för förankrade nät inte överstiga 90 millimeter mellan den 1 maj och den 31 juli. Under övrig tid ska maskstorleken vara högst 40 millimeter eller minst 90 millimeter. För nätfiske efter strömming kompletterar bestämmelsen bilaga III till rådets förordning om bevarande av fiskeresurser genom tekniska åtgärder i Östersjön, Bälten och Öresund, enligt vilken minimimåttet för maskstorleken på nät vid fiske efter strömming är 16 millimeter.

11 §. Fiskesäsongen och fredningstiderna. I paragrafen bestäms om förbud mot fiske efter lax och öring och om undantag till förbudet. Huvudregeln enligt 1 mom. är att fiske efter lax och öring är förbjudet. Undantagen till förbudet ingår i paragrafen. Enligt 2 mom. är allt fiske i älvområdet förbjudet från och med den 15 september till och med den 15 december. Under denna tid är dock fiske efter nejonöga med mjärde tillåtet. Denna så kallade höstfredning föreslås förlängd med en månad till den 15 december så att förbudet skulle omfatta fiske i öppet vatten, vilket blivit möjligt i och med klimatförändringen. Höstfredningen är nödvändig för att skydda fortplantningen av fisk som leker.

I 3 mom. ingår ett undantag till förbudet i 1 mom. för fiske efter lax och öring när det gäller handredskap. Fiske med handredskap är tillåtet från och med den 1 juni till och med den 31 augusti med undantag för den så kallade veckofredningen som gäller från söndag klockan 19 till måndag klockan 19. I fiskestadgan har klockslagen meddelats både i finsk och i svensk tid, för avsikten är att veckofredningen börjar samtidigt i båda länderna oberoende av tidsskillnaden. Fiskesäsongen förkortas sålunda i början och förlängs i slutet så att fiskesäsongen för handredskap omfattar sammanlagt tre månader. Dessutom förkortas veckofredningen från två dygn till ett dygn. Genom förkortningen beaktas fisketurismens behov. När man beaktar den förkortade veckofredningen motsvarar den totala fiskesäsongen den nuvarande

fiskesäsongen på tre och en halv månad med längre veckofredning. Maj föreslås vara fredningstid för att skydda öringen som då stiger i älven. I 7, 13 och 14 § i fiskestadgan ingår också särbestämmelser om rätten till fiske med handredskap.

I 4 mom. ingår bestämmelser om undantag för fiske efter lax och öring i älvområdet på fångstplatserna enligt bilaga 2. Fiske efter lax och öring tillåts vid vissa tidpunkter. Syftet med bestämmelserna är att tillåta och delvis utvidga de traditionella fångstmetoderna. Fiske efter lax med håv har nu varit förbjudet. enligt fiskestadgan är fiske med håv tillåtet under midsommarveckan från måndag klockan 19 till söndag klockan 19 och fiske med flytnät och kullenät under midsommarveckan från och med tisdagen till och med torsdagen och under de två veckoslut som följer på midsommaren från fredagen klockan 19 till söndagen klockan 19. De tillåtna fisketiderna har uppdelats i flera perioder för att fiske efter lax och öring ska kunna omfatta alla fiskeplatser i älven oberoende av hur laxens lekvandring framskrider. Fiskesäsongen har förlagts till veckan innan midsommaren, för att möjliggöra det traditionella fisket av midsommarlax.

I 5 mom. ingår bestämmelser om traditionella fiskemetoder för andra arter på fångstplatserna i bilaga 2. en begränsning av håvfisket efter sik under perioden från början av maj till midsommarveckan motiveras särskilt av att vandringssikbeståndet i Torne älv på basis av den senaste fångstutvecklingen fortsätter att försvagas. För att effektivera övervakningen har även håvfiskets startdatum förlagts till samma tidpunkt oberoende av målart. en granskning av starttidpunkten för fiske efter sik kan bli aktuell som en del av de möjligheter till undantag som fastställs i 16 och 18 §. Grunden härtill vore då bland annat faktorer som hänför sig till turismen. Fiske efter andra arter med flytnät och kullenät är tillåtet på fångstplatserna i bilaga 2 från och med den 15 juli till och med den 14 september.

I 6 mom. fastställs fiskesäsongen i havsområdet med fasta redskap. Fiske efter andra arter än lax och öring med fasta redskap är tillåtet från och med den 11 juni till och med den 31 oktober. Fiske efter lax och öring med fasta redskap kan inledas tidigast den 17 juni klockan 12. Fiske efter öring slutar den 31 augusti och fiske efter lax slutar den 15 september.

Enligt 7 mom. får respektive avtalspart genom nationella bestämmelser för olika fiskarkategorier fastställa senare startdatum för fiske efter lax och öring samt begränsningar gällande fångstredskap vid fiske med fasta redskap. Yrkesfiske eller övrigt fiske med fasta redskap börjar dock senast den 29 juni.

I nuläget ingår bestämmelser om fångsttider i 4 § 2 mom. i jord- och skogsbruksministeriets beslut om fiske inom Torne älvs fiskeområde. Skillnaden jämfört med den nuvarande regleringen är också den att fiske efter lax och öring med fasta redskap blir tillåten också för andra än sådana yrkesfiskare som avses i 6 a § i lagen om fiske. När den ovan nämnda möjligheten att utfärda nationella bestämmelser används, kan olika fiskarkategorier beaktas då fisketiderna bestäms.

Fisketiderna för fiske med fasta redskap var den största frågan och problempunkten i förhandlingarna. Finlands mål var att minska fisket utanför Torne älv på den svenska sidan i juni med fasta redskap. Motsvarande fiske har inte varit tillåtet på den finska sidan. Sverige framhöll dock hela tiden under förhandlingarna att rätten till laxfiske på havet hör till ägaren av vattenområdet och att Sveriges avsikt var att hålla skärgården levande och att efterleva grundlagens krav gällande egendoms- skydd. Sverige ansåg därför att landet inte hade politiska eller rättsliga möjligheter att ställa andra än absolut nödvändiga fiskebegränsningar för sina egna vattenområden. När Sveriges absoluta motstånd och förstärkningen av laxbeståndet beaktades kom man fram till en modell där man inte alls får sätta ut fasta redskap under försäsongen före den 11 juni. Det egentliga laxfisket får börja först den 17 juni kl. 12.

För att öka bestämmelsernas effekt förstärktes de med bestämmelser om övervakning, vilka infördes i 12 § 3 mom. och 21 § i fiskestadgan och i det gemensamma protokollet av den 25 juni 2009. Fiskare som fiskar efter andra arter med fasta redskap innan fiskesäsongen för lax och öring börjar ska enligt protokollet göra förhandsanmälningar om vittjning av fångstredskapen och förhandsanmälan om landning av fångsten. Dessutom begränsas landningsställena och tidpunkter för vittjande av redskap. Innan fiskesäsongen för lax börjar ska fiskhusen på alla fasta redskap dagligen tömmas på lax och öring. Detta gäller i synnerhet den 17 juni på förmiddagen. I detta sammanhang ska myndigheterna utföra riskbaserad övervakning. På detta sätt strävar man efter att minimera tagandet av fångsten av lax och öring som hamnat i fasta redskap under förbudstiden. Skyldigheten att frisläppa fisken utgör ett led i att främja laxens och öringens stigning i älven.

Som en följd av skillnaderna i synsättet mellan Finland och Sverige konstaterades det att det i havsområdet kan finnas grunder till olika reglering för fiske efter lax och öring på den finska och på den svenska sidan. Den nationella likställdheten mellan dem som fiskar i det finska havsområdet kräver också att finländska fiskare på överenskommelsens tillämpningsområde inte försätts i en väsentligt annorlunda ställning än andra fiskare på kustområdet. Kustområdets fiske har begränsats genom statsrådets förordning om begränsningar av laxfisket i Bottniska viken och Simo älv. Den nationella principen om likabehandling leder således till att laxfisket på den finländska sidan i huvuddrag ordnas i enlighet med ovan nämnda förordning av

statsrådet eller en reglering som kommer i stället för den. en separat reglering är motiverad trots att man generellt med fiskestadgan försöker uppnå en gemensam reglering och lika behandling på hela det område som överenskommelsen omfattar. På detta sätt kan man även i större utsträckning beakta olikheterna i strukturen för fisket i båda länderna. I Sverige har laxfisket traditionellt varit förlagt till älvmyndningarna medan man i Finland kan idka fiske längs Bottniska vikens grunda kust.

Enligt det sista momentet får pålning och förankring av fasta redskap inledas innan fisket är tillåtet. Utsättande av ej fiskande delar får påbörjas tidigast sju dygn innan fiske är tillåtet enligt fiskestadgan. Tidsfrister för utsättande av fasta redskap har förlängts för att förbättra fiskarnas arbets säkerhet och arbetsförhållanden.

12 §. Minimimått och återutsättning av fisk. I paragrafen ingår bestämmelser om minimimått för vissa fiskar samt om hur mätningen ska utföras. Bestämmelserna om minimimått syftar till att skydda sådana fiskar i tillväxtålder som ännu inte har uppnått köns mognad.

Bestämmelsen om minimimåtten motsvarar bestämmelsen i 13 § i fiskestadgan till 1971 års överenskommelse. Minimimåttet för lax är 50 centimeter liksom hittills. I Finland regleras minimimåttet för havslax i 19 § i förordningen om fiske, enligt vilken minimimåttet för havslax är 60 centimeter, förutom i Bottenviken där det är 50 centimeter. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i rådets förordning om bevarande av fiskeresurser genom tekniska åtgärder i Östersjön, Bälten och Öresund. I förordningen har minimimåttet för lax bestämts till 60 centimeter, förutom i Bottenviken där minimimåttet är 50 centimeter. I förordningen har minimimåttet för havsöring bestämts till 40 centimeter.

Rådsförordningen gäller bara havsfiske och den tillämpas inte på de inre vattnen. Därmed ingår det inte bestämmelser i gemenskapslagstiftningen om minimimått för lax på Torne älvs fiskeområde. Enligt artikel 10 i den grundläggande EG-förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken, dvs. rådets förordning om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, sägs att medlemsstaterna får vidta åtgärder för bevarande och förvaltning av bestånd i vatten under deras överhöghet eller jurisdiktion under förutsättning att de är förenliga med målen för den gemensamma fiskeripolitiken och inte är mindre stränga än den gällande gemenskapslagstiftningen. Minskningen av laxens minimimått till 50 centimeter är således förenligt med ovan nämnda rådsförordning.

Ett mindre minimimått för lax på Torne älvs fiskeområde är motiverat, eftersom laxar som är 50–60 centimeter långa är unga hanar, så kallad grilse. Grilsen anses vara biologiskt mindre värdefulla och det är önskvärt att de fångas.

I 1 mom. ingår också bestämmelser om minimimått för öring och harr. Enligt 13 § i den gällande fiskestadgan är minimimåttet för öring 30 centimeter i en avgränsad del av Torne älvs fiskeområde, medan den på andra håll är 40 centimeter. Enligt den nya bestämmelsen är minimimåttet för öring 50 centimeter på hela Torne älvs fiskeområde. Sålunda motsvarar minimimåttet det minimimått för öring som bestäms i rådets förordningar samt i Sveriges nationella lagstiftning och tryggar på detta sätt öringbeståndens fortbestånd. Minimimåttet för harr höjs från 25 centimeter till 35 centimeter för att förstärka harrbestånden. I paragrafen bestäms i enlighet med gällande EG-bestämmelser hur minimimåttet ska mätas på fisken. Enligt 2 och 3 mom. ska fisk som inte uppfyller minimimåttet omedelbart släppas tillbaka i vattnet, levande eller död. Även fisk som uppfyller minimimåttet ska släppas tillbaka i vattnet, levande eller död då den fångats under fredningstiden eller med förbjudna redskap eller fiskemetoder, eller då det är fråga om en övervintrad lax. Genom bestämmelsen strävar man efter att förhindra att olaglig fångst tas till godo.

I 4 mom. ingår en bestämmelse om en särskild skyldighet att vittja fiskhusen minst en gång per dygn och varsamt släppa tillbaka all fångad lax och öring då fiskaren i enlighet med 11 § 6 mom. fiskar med fasta redskap innan fiske efter lax och öring är tillåtet. Genom bestämmelsen vill man främja laxens och öringens lekvandring i älven och säkerställa att fasta redskap inte de facto används till fiske efter lax och öring under förbudstiden.

Särskilda bestämmelser för spöfiske och fiske med håv

13 §. Fiskekvot. I paragrafen bestäms om fiskekvot för fiskare per dygn vid fiske med spö och drag eller håv. Det är tillåtet att fånga och behålla en lax eller öring per fiskare och dygn. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 5 § punkt 5 i jord- och skogsbruksministeriets beslut om fiske inom Torne älvs fiskeområde med den skillnad att paragrafen som nu är i kraft endast gäller fiske efter lax med drag.

14 §. Användning av båt vid fiske med drag. I 1 mom. bestäms att fiske efter lax och öring med handredskap från förankrad båt inte får störa andras fiske. Syftet med bestämmelsen är att undvika en situation där man genom att förankra båtarna i praktiken reserverar de bästa fiskeplatserna. Behovet för förbud mot förankring kan bäst bedömas på regional nivå. Med bestämmelsen försöker man uppmuntra till ett sådant uppförande vid fisket som beaktar andra fiskare och där den förankrade båten väjar för en båt som kommer roende till platsen.

I 2 mom. förbjuds användning av motor vid fiske med drag från båt. Förbudet motsvarar bestämmelserna i 5 § punkt 4 i jord- och skogsbruksministeriets beslut om fiske inom Torne älvs fiskeområde och har införts i fiskestadgan i enlighet med Finlands krav. Förbudet gäller inte lugnvattnen nedströms bron mellan Övertorneå i Sverige och aavasaksa i Finland. Vidare är det förbudet att använda motor närmare än 200 meter från forsområdena. Genom bestämmelsen vill man underlätta övervakningen av förbudet att använda motor på forsacken mellan lugnvattnen och fors. Förbudet hindrar inte användning av motor för att komma till och från fångstplatsen utan avsikten är att förebygga ett alltför effektivt fiske med hjälp av motor till exempel vid fiske i strömvatten. Förbudet mot att använda motor har samband med bestämmelsen om förankrade båtar i 1 mom. Med beaktande av överenskommelsens syfte och mål är avsikten att paragrafen tolkas omfattande så att användning av motor också är förbjudet vid fiske med drag så att reven hålls i handen. Å andra sidan gäller förbudet enligt paragrafen inte personer vars funktionsförmåga, till exempel på grund av sjukdom eller handikapp, är nedsatt på ett sätt som försvårar användning av båt utan motor. Vid behov ska personen på ett lämpligt sätt tillförlitligt kunna påvisa funktionsnedsättningen för att förhindra eventuella försök till missbruk.

Enligt 3 mom. får i Finland Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och i Sverige Fiskeriverket efter ansökan i ett enskilt fall av särskilda skäl bevilja undantag från förbudet mot att använda motor. Med särskilda skäl avses i detta sammanhang bland annat situationer där fiskaren på grund av sjukdom eller handikapp måste använda motorbåt för att kunna fiska. Myndigheterna ska underrätta varandra om sådana meddelade beslut.

Övriga bestämmelser

15 §. Myndigheter. I paragrafen utses till i artikel 26 i gränsälvsöverenskommelsen avsedd myndighet i Finland Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och i Sverige Fiskeriverket och Länsstyrelsen i Norrbottens län då det är fråga om förvaltning av fiske på fiskeområdet och om beviljande av undantag från bestämmelserna i fiskestadgan. regeringarna i Finland och Sverige eller de myndigheter som utsetts av dem får ingå avtal om föreskrifter om fiske som avviker från fiskestadgan. Olika situationer som bestämmelsen om bemyndigande avser har behandlats i samband med 16, 18 och 19 § i fiskestadgan, och 15 § utgör således inte ensam en självständig bestämmelse om bemyndigande.

16 §. Bestämmelser som avviker från fiskestadgan. Enskilda bestämmelser i fiskestadgan ska vid behov kunna ändras flexibelt och dynamiskt om fiskbeståndens situation kräver eller tillåter det (flexibilitetsprincipen). Paragrafen innehåller de närmare förutsättningarna för att utfärda sådana bestämmelser. regeringarna eller de myndigheter som de har utsett får utfärda bestämmelser om tillåtna fisketider, fiskemetoder, tillåtna redskap, antal redskap och om vilka fångstplatser som ska omfattas av bilaga 2 till stadgan. Bestämmelserna kan vid behov begränsas till att bara gälla en del av fiskeområdet, fiskesäsongen eller en enskild fiskemetod. Med bestämmelser som avviker från fiskestadgan avses dels bestämmelser som är strängare än fiskestadgan, dels bestämmelser som är lindrigare än den. Med stöd av bemyndigandet kan myndigheterna till exempel senarelägga starten på den tillåtna fiskesäsongen i havsområdet eller tidigarelägga den, om de biologiska omständigheterna kräver eller tillåter det.

Bemyndigandet att utfärda bestämmelser är kopplat särskilt till de biologiska omständigheterna. Bestämmelser kan utfärdas endast om fiskbeståndens situation tillåter det. Detta krav måste beaktas särskilt när bestämmelser som är lindrigare än fiskestadgan utfärdas. Bestämmelsen ska vara motiverad och ändamålsenlig också för fisket. Bestämmelserna ska vara sådana att de inte leder till ökning av fisket i strid med fiskestadgan eller gränsälvsoverenskommelsen. ett av syftena med gränsälvsoverenskommelsen är enligt artikel 2.2 punkt d skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden. Detta mål får inte äventyras genom myndigheternas bestämmelser. Bestämmelser som är strängare än fiskestadgan och som alltså innebär en sådan inskränkning av rätten till fiske som är strängare än fiskestadgan får utfärdas endast om det är nödvändigt för skyddet av fiskbestånden och för säkrande av ett hållbart nyttjande. Bestämmelserna får tidsbegränsas att gälla en fiskesäsong i taget, men de kan också gälla tills vidare.

Enligt 3 mom. ska tidpunkterna för tillåten fiskestart ses över årligen enligt 11 § ovan. På basis av översynen kan regeringarna eller de myndigheter som de utsett med beaktande av fiskebeståndens situation komma överens om ändringar enligt 1 mom. De överenskomna ändringarna ska upptecknas i ett särskilt protokoll som upprättas gemensamt.

I 4 mom. bestäms om de överläggningar mellan myndigheterna som ska föregå utfärdandet av bestämmelser. Överläggningarna ska inledas i ett så tidigt skede att bestämmelserna kan utfärdas i god tid innan fiskesäsongen inleds. Myndigheterna ska nå samförstånd om saken senast den 1 april det år då bestämmelserna ska tillämpas.

I artikel 30 i gränsälvöverenskommelsen föreskrivs om förfarandet i situationer där det uppstår tvist mellan parterna om överenskommelsens tolkning eller tillämpning. Eftersom fiskestadgan utgör en integrerad del av gränsälvöverenskommelsen kan den mekanism som anges i avtalet tillämpas också i sådana situationer där samförstånd om åtgärderna enligt 16 § i fiskestadgan inte nås.

17 §. Fisketillstånd. Kapitel 5 artikel 3 i 1971 års överenskommelse innehåller bestämmelser om fiskekort som berättigar till fiske efter lax och öring. Bestämmelserna har varit nödvändiga eftersom rätten att fiska efter lax och öring i Sverige hör ihop med fastighetsägandet och begränsas därför i enlighet med fastighetsgränserna. I Finland hör fiske efter lax till staten på basis av en regalrätt. Med stöd av bestämmelserna i 1971 års överenskommelse skulle det i princip ha varit möjligt för gränsälvskommisionen att bestämma om fiskekort för högst tio år i sänder. Bestämmelserna om fiskekort har dock inte tillämpats som sådana utan i praktiken har gränsälvskommisionen kommit överens med innehavarna av fiskerätten om ett enhetligt tillstånd för fiske efter lax och öring. Denna praxis har visat sig fungera bra och avsikten är att det ska vara möjligt att även framöver fortsätta med ett motsvarande arrangemang.

I paragrafen bemyndigas sålunda Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket eller en instans som myndigheterna utsett att förvalta fisketillstånden på statens vägnar. avsikten är att uppgiften även i fortsättningen kan ges åt gränsälvskommisionen. Vid fiske på ett sådant område där fiskerätten innehas av staten är de alltid myndigheterna enligt 1 mom. som överlåter fisketillståndet. För att övervakningen av tillstånden inte ska försvåras oskäligt mycket ska också roddaren ha tillstånd vid fiske efter lax och öring från båt. I 2 mom. konstateras att de ovan nämnda myndigheterna kan avtala om gemensamt fisketillstånd med övriga fiskerättsägare i älven. Vidare bemyndigas myndigheterna att avtala om bestämmelser som gäller fisketillstånd för fiske efter lax och öring. Myndigheterna har även rätt att avtala om andra nödvändiga bestämmelser som gäller försäljning av fisketillstånd. De som löst ut ett fisketillstånd har rätt att fiska efter lax eller öring med drag eller motsvarande fångstredskap i en viss del av älvområdet oberoende av riksgränsen. Om en enskild fiskerättsinnehavare inte vill avtala om ett gemensamt fisketillstånd för ett visst vattenområde, är det vid fiske inom detta område inte möjligt att överskrida riksgränsen utan att skaffa flera tillstånd.

Intäkterna från försäljningen av fisketillstånd hör till dem som innehar rätten till fisket i området i proportion till deras andelar i vattenområdena. Värdeandelarna för statens fiskerätt, regalrätt eller annan fiskerätt som baserar sig på särskilda grunder ska dock bestämmas särskilt i avtalet mellan myndigheterna och fiskerättsinnehavarna, eftersom de inte kan räknas ut direkt på basen av andelarna i vattenområdena.

Tillståndsinktäkterna från fisketillstånd ska sättas in på ett för Finland och Sverige gemensamt konto. Från intäkterna betalas först de privata fiskerättsinnehavarnas andelar. Därefter ska återstoden av intäkterna som tillhör staten användas till sådana åtgärder för övervakning av fisket och forskning som myndigheterna gemensamt avtalat om.

18 §. Fiskeuppvisningar och fisketävlingar. I paragrafen ges Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket och Länsstyrelsen i Norrbottens län rätt att bevilja tillstånd för fiske vid fiskeuppvisningar och fisketävlingar. Tillstånd får beviljas med avvikelse från bestämmelserna i fiskestadgan. Tillståndet beviljas av myndigheten i sökandens hemland. Tillståndet kan beviljas efter överenskommelse med det andra landets myndigheter om ärendet. Tillståndet ska innehålla nödvändiga tillståndsvillkor. Den andra partens myndighet ska under rättas om tillståndet. Vid handläggningen av tillståndsärendet tillämpas artikel 21 i gränsälvöverenskommelsen.

19 §. Fångst för vetenskapliga ändamål. I paragrafen ges Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket och Länsstyrelsen i Norrbottens län rätt att med avvikelse från fiskestadgans bestämmelser bevilja tillstånd för fångst för vetenskapliga ändamål. Liksom vid fiskeuppvisningar och fisketävlingar kan ett tillstånd beviljas efter överenskommelse med det andra landets myndighet om ärendet. Behörigheten att bevilja tillståndet bestäms enligt sökandens hemland. För beviljandet av tillstånd behövs dessutom fiskerättsinnehavarens samtycke. Sökanden är skyldig att inhämta detta. Tillståndsmyndigheten är skyldig att meddela myndigheten i det andra landet om beviljande av tillstånd för fångst för vetenskapliga ändamål. Även i dessa tillståndsärenden tillämpas artikel 21 i gränsälvöverenskommelsen.

20 §. Yttrande av gränsälvskommisionen. I paragrafen ingår en bestämmelse om undantag till artikel 11 i överenskommelsen om skyldighet att inhämta yttrande av gränsälvskommisionen gällande beslut som gäller fiske. I artikel 11.3, som gäller gränsälvskommisionens befogenheter, har kommissionens rätt att avge yttranden gällande beslut och bestämmelser om fiske utformats på en allmän nivå. rätten att avge yttranden hör särskilt samman med kommissionens uppgift enligt artikel 10.2 att följa överenskommelsens tillämpning och tillståndspraxis samt fästa parternas uppmärksamhet vid behov av ändringar i överenskommelsen. För att kunna följa överenskommelsens tillämpning och tillståndspraxis ska kommissionen få uppgifter om beslut som meddelats med stöd av överenskommelsen. Kommissionen har dock inte behörighet att ingripa i de nationella myndigheternas beslutsfattande i en enskild fråga och det är inte ändamålsenligt att kommissionen ger sitt yttrande

i myndigheternas alla ärenden, inklusive de rutinmässiga. Därför begränsas gränssälvscommissionens rätt att avge yttranden i paragrafen. I praktiken överväger den nationella myndigheten behovet att begära ett yttrande från fall till fall.

21 §. Övervakning. Paragrafen innehåller bestämmelser om övervakningen av efterlevnaden av överenskommelsen. ansvaret för övervakningen av efterlevnaden tillkommer de myndigheter som förvaltar fisket, dvs. av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och av Länsstyrelsen i Norrbottens län. Övervakningsansvar har även de organ som enligt den nationella lagstiftningen i respektive land övervakar fisket, dvs. i Finland enligt 96 § i lagen om fiske polisen och gränsbevakningsväsendet och de i 97 § i lagen om fiske avsedda fiskeövervakarna. Båda parterna ska utnämna ett tillräckligt antal fiskeövervakare och säkerställa en tillräcklig övervakning.

Enligt 2 mom. får gemensamma finsk-svenska patruller också utöva övervakning tillsammans. I varje patrull ska det ingå en finsk och en svensk övervakare. Vid gemensam övervakning på det ena landets sida har det andra landets övervakare observatörsstatus.

I 3 mom. åläggs de behöriga lagövervakande myndigheterna, att vid behov utbyta information sinsemellan. avsikten är att övervakarna meddelar den andra partens lagövervakande myndigheter om nödvändiga åtgärder när de observerar eller får vetskap om att det på den andra statens vatten idkas fiske i strid med fiskestadgan.

22 §. Tillämpning av allmän fiskelagstiftning. I paragrafen hänvisas till respektive lands gällande nationella fiskelagstiftning som ska tillämpas inom Torne älvs fiskeområde till den del särskilda regler om en viss fråga inte finns i fiskestadgan.

Lag om sättande i kraft av gränsälvöverenskommelse

Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige, om tillämpning av överenskommelsen och om upphävande av vissa lagar.

Utfärdad i Helsingfors den 20 augusti 2010

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 § De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Stockholm den 11 november 2009 ingångna gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 § Den i artikel 6 i gränsälvöverenskommelsen avsedda myndighet som ska utses av parten och den i artikel 17 i gränsälvöverenskommelsen avsedda bevakningsmyndigheten är i Finland Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland.

3 § Jord- och skogsbruksministeriet får enligt 16 § i den fiskestadga som utgör en integrerad del av gränsälvöverenskommelsen komma överens med Sveriges regering, eller någon myndighet som denna bestämmer, om undantag från bestämmelserna i fiskestadgan. Genom överenskommelsen får undantag göras från fiskestadgans bestämmelser om tillåtna fisketider och redskap, fiskemetoder, antal redskap eller andra tekniska fiskeregler och om de fångstplatser som omfattas av bilaga 2 till stadgan.

4 § Genom förordning av statsrådet får bestämmelser utfärdas om tillåtna fisketider för fasta redskap som avses i 11 § sjätte stycket i fiskestadgan, om antalet redskap och om andra redskapsbegränsningar. Bestämmelser om tillåtna fisketider eller om redskapsbegränsningar ska utfärdas med beaktande av strävan att uppnå ett hållbart fiske och likabehandling av fiskare på den finska sidan av Bottniska vikens kustområde. Yrkesfiskare som avses i 6 a § i lagen om fiske (286/1982) får då prioriteras framför personer som fiskar på någon annan grund.

Genom förordning av statsrådet får bestämmelser som behövs för övervakningen av fisket med fasta redskap också utfärdas om förhandsanmälningar för vittjande av redskap och för fångster, om begränsningar i fångsternas landningsställen och tidpunkter för vittjande av redskap samt om andra åtgärder för övervakning av fiske med fasta redskap.

5 § Genom denna lag upphävs

- 1) lagen om godkännande av vissa bestämmelser i den mellan Finland och Sverige avslutade överenskommelsen om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar (561/1949),
- 2) lagen om godkännande av tillägg till överenskommelsen mellan Finland och Sverige om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar (415/1964),
- 3) lagen om godkännande av vissa stadganden i gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige samt i den tilläggsöverenskommelse, som anslutits till överenskommelsen av den 17 februari 1949 mellan Finland och Sverige om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar (902/1971),
- 4) lagen om fiske inom Torne älvs fiskeområde (494/1997).

6 § Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

RP 264/2009
JsUB 10/2010
MiUU 1/2010
GrUU 14/2010
RSv 95/2010

Helsingfors den 20 augusti 2010

Republikens President
Tarja Halonen

Minister
Juha Rehula

Republikens presidents förordning om sättande i kraft av gränsälvöverenskommelse

Lag om sättande i kraft av gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige, om ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i gränsälvöverenskommelsen, om tillämpning av överenskommelsen och om upphävande av vissa lagar samt om upphävande av förordningar om sättande i kraft av vissa överenskommelser ingångna med Sverige.

Utfärdad i Helsingfors den 17 september 2010

I enlighet med republikens presidents beslut, fattat efter föredragning av jord- och skogsbruksministern, föreskrivs:

1 § Den i Stockholm den 11 november 2009 mellan Finland och Sverige ingångna gränsöverenskommelsen träder i kraft den 1 oktober 2010 så som därom har överenskommit.

Gränsälvöverenskommelsen har godkänts av riksdagen den 16 juni 2010 och av republikens president den 20 augusti 2010. Noterna om dess godkännande har utväxlats den 31 augusti 2010.

2 § Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige, om tillämpning av överenskommelsen och om upphävande av vissa lagar (722/2010) träder i kraft den 1 oktober 2010.

3 § De bestämmelser i gränsälvöverenskommelsen som inte hör till området för lagstiftningen är i kraft som förordning.

4 § Genom denna förordning upphävs förordningen om bringande i verkställighet av vissa bestämmelser i den mellan Finland och Sverige avslutade överenskommelsen om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar (562/1949), förordningen om bringande i kraft av tillägg till överenskommelsen mellan Finland och Sverige angående flottningen i Torne och Muonio gränsälvar (416/1964), förordningen om bringande i kraft av gränsälvöverenskommelsen med Sverige samt den tilläggsöverenskommelse, som anslutits till överenskommelsen med Sverige av den

17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar (903/1971), förordningen angående bringande i kraft av protokollet om ändring av bilaga B i gränsälvsöverenskommelsen med Sverige (51/1979), förordningen om ikraftträdande av avtalet om ändring av bilaga B till gränsälvsöverenskommelsen med Sverige (677/1987), förordningen om avbrytande av tillämpningen av vissa bestämmelser i bilaga B till gränsälvsöverenskommelsen med Sverige (528/1997) och förordningen om ikraftträdande av den med Sverige genom notväxling ingångna tillfälliga överenskommelsen för uppfyllande av kraven i europeiska unionens ramdirektiv för vatten (874/2003).

5 § Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2010.

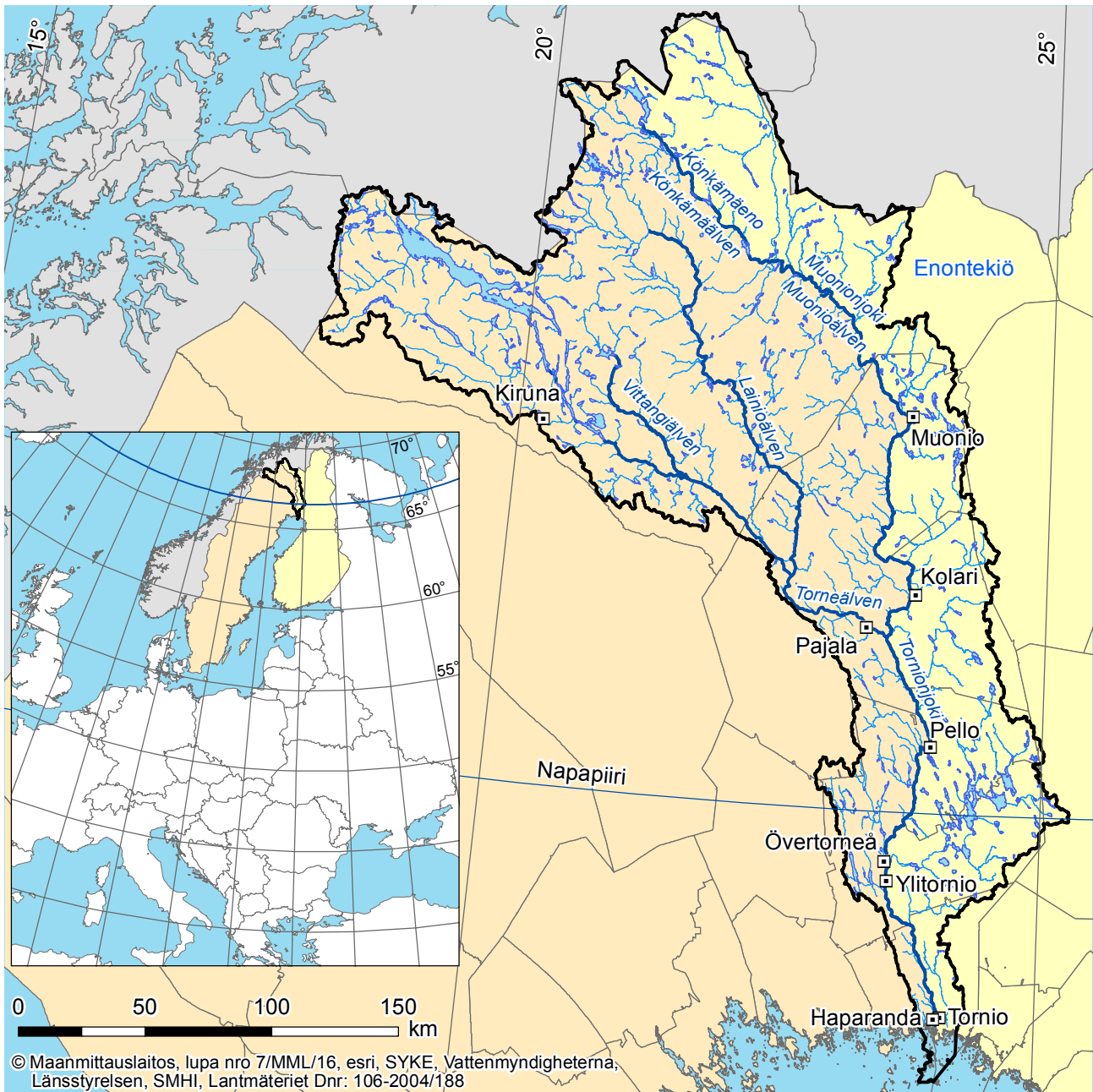
(Fördragstexten är publicerad i Finlands författningssamlings fördragsserie nr 91/2010)

Helsingfors den 17 september 2010

Republikens President
Tarja Halonen

Jord- och skogsbruksminister
Sirkka-Liisa Anttila

Överenskommelsens geografiska tillämpningsområde på karta

Jord- och skogsbruksministeriet

Regeringsgatan 3 A, Helsingfors
PB 30, 00023 Statsrådet

mmm.fi

ISBN: 978-952-366-724-2 PDF

ISBN: 978-952-366-720-4 nid.

ISSN: 1797-397X PDF

ISSN: 1238-2531 nid.